

İstanbul Hukuk Mecmuası

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

Başvuru: 16.06.2020
Revizyon Talebi: 12.08.2020
Son Revizyon Tarihi: 19.08.2020
Kabul: 04.09.2020

Sermaye Şirketlerinin Özkaynaklarının Korunmasına Yönelik Türk Ticaret Kanunu Geçici M 13 ile Kabul Edilen COVID-19 Önlemleri

Hamdi Pınar* , S. Özlem Türkoğlu** , Esra Tutulmaz***

Öz

Geçtiğimiz aylarda tüm dünyayı etkisi altına alan COVID-19 salgınının ülkemizdeki ekonomik hayata olumsuz etkilerinin önlenmesi amacıyla birçok kanuni değişiklik yapılmıştır. Bu kapsamda ihtiyatlılık politikası gereği TTK Geçici m 13 düzenlemesi de kabul edilmiştir. Bu düzenlemenin amacı salgının olumsuz etkilerinin en üst seviyede olacağına öngörüldüğü dönem için sermaye şirketlerinin özkaynaklarının şirket bünyesinde tutulmasıdır. Düzenleme ile ülkemizdeki sermaye şirketlerinin COVID-19 salgını dönemini en az zararlarla atlatarak devamlılığının sağlanması hedeflenmiştir. Bu amaca ulaşmak için belli bir süre ile sınırlı olmak üzere 2019 yılı net dönem kârının en fazla %25'inin dağıtılabileceği, geçmiş yıl kâr payları ile serbest yedek akçelerin dağıtılamayacağı ve kâr payı avans dağıtım yetkisi verilemeyeceği kuralı getirilmiştir. Hükmün, yürürlüğe giriş ve yürürlükte kalacağı tarih dikkate alındığında, getirdiği sınırlama, genel kurul kararlarının geçerliliği ve icrasına ilişkin Türk hukukunda yeni tartışmaları başlatmıştır. Bu çalışmamızda Geçici m 13 hükmünde yer alan temel kavramlar ve hükmün kapsamı ile uygulama alanı tespit edildikten sonra, sermayenin korunması ilkesi ve hükme aykırı genel kurul kararları sebebiyle ortaya çıkacak muhtemel sorunlar ve bunlara ilişkin görüşlerimiz inceleme konusu yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler

COVID-19, Sermaye şirketi, Kâr payı, Sermayenin korunması ilkesi, Butlan

COVID-19 Measures Adopted Under the Provisional Article 13 of the Turkish Commercial Code for the Protection of the Equity of Stock Corporations

Abstract

Several legal amendments regarding the economic life in Turkey have been made to prevent the negative impacts of the coronavirus disease 2019 (COVID-19). The Provisional Article 13 of the Turkish Commercial Code (TCC) has been adopted due to the precautionary principle. This regulation aims to keep the equity of stock corporations within the company during this epidemic. The provision aims to ensure the continuity of the stock corporations in our country by overcoming the COVID-19 pandemic with minimum damage. According to the provision, for a certain period of time, the corporations can only distribute their net profits for the fiscal year of 2019 up to 25%, cannot subject the previous years' dividends and distributable reserves to distribution, and cannot give authority to their governing bodies to distribute advance dividend. The enforcement date of the provision has initiated new discussions in Turkish law about the validity and execution of general assembly resolutions. This study examines the principle of capital maintenance and possible problems regarding the outcome of the general assembly resolution about distribution after determining the basic concepts, scope, and execution area of the TCC's Provisional Article 13.

Keywords

COVID-19, Stock corporation, Dividend, Principle of capital maintenance, Invalidity

* **Sorumlu Yazar:** Hamdi Pınar (Dr. Öğr. Üyesi) Bilkent Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye. E-posta: hpınar@bilkent.edu.tr ORCID: 0000-0002-3864-3736

** S. Özlem Türkoğlu (Avukat), Ankara Barosu, Ankara, Türkiye. E-posta: ozlemturkoglu@outlook.com ORCID: 0000-0002-4300-9422

*** Esra Tutulmaz (Stj Avukat), Ankara Barosu, Ankara, Türkiye. E-posta: esratutulmaz@gmail.com ORCID: 0000-0003-4499-2964

Atrf: Pınar H, Turkoğlu SÖ ve Tutulmaz E, "Sermaye Şirketlerinin Özkaynaklarının Korunmasına Yönelik Türk Ticaret Kanunu Geçici M 13 ile Kabul Edilen COVID-19 Önlemleri" (2020) 78(2) İstanbul Hukuk Mecmuası 579. <https://doi.org/10.26650/mecmua.2020.78.2.0012>

Extended Summary

Provisional Article 13 has been added to the TCC in the context of measures against the negative impacts of the COVID-19 pandemic on business life, aiming to prevent the potential need for financing and to maintain strong capital in cash and ensure continuity for stock corporations.

The distribution of distributable reserves and retained earnings of stock corporations is prohibited for the duration in which the Provisional Article 13 is effective. A maximum of 25% of the net profit of the fiscal year of 2019 can be distributed, and governing bodies cannot be given the authority to distribute dividend advances. The scope of the Provisional Article 13 that is the subject of our review, its application, and our perspectives on the challenges that may arise in the implementation of this provision are as follows.

The joint stock companies, limited companies, and commandite companies whose capital is divided into shares are subject to this provision. The provision limits the distribution of dividend, distributable reserves, and advance dividend. However, Provisional Article 13 and the Communiqué set out companies that will not be subject to these distribution restrictions.

The publication and enforcement date of Provisional Article 13 is April 17, 2020, and the first paragraph of this article shall be applied in respect of corporations that have not yet taken general assembly resolution regarding distribution by April 17, 2020.

The second paragraph of the article includes corporations that have decided to distribute for the period of 2019 but have not distributed fully. The article shall remain in force until September 30, 2020, and the President shall be authorized to extend and contract this period by 3 months. (Note: The period has been extended for 3 months.)

Therefore, Provisional Article 13 will not have any effect with respect to these transactions if the general assembly resolution taken before April 17, 2020, is executed fully. If the distribution is made partially as of April 17, 2020, remaining payments for the portion exceeding 25% of the net profit for the fiscal year of 2019 will be deferred until Provisional Article 13 cease to have effect. Moreover, the advance payments that have not yet been distributed will be deferred in the same way if the general assembly resolution authorizes the distribution of advanced dividend payments.

The lapse of time on the claim of deferred payments shall cease during the enforcement period of Provisional Article 13, and no interest shall be claimed for deferred payments.

The legal basis of the sanctions relating to the general assembly resolutions that exceed the limit regulated by Provisional Article 13 and taken after the date of April 17, 2020, is controversial. Because Provisional Article 13 is a provision concerning the principle of maintenance of capital, we believe that whether the resolutions are in breach of this provision or are invalid within the framework of Article 447 of the TCC should be examined.

According to our opinion, a general assembly resolution taken after April 17, 2020, and only partially in breach of the Provisional Article 13 of the TCC should be subject to partial invalidity. Such approach would conform with the teleological interpretation of the relevant provision and to the procedural economy.

At a general meeting after April 17, 2020, it is also possible to decide on the distribution of 25% of the net profit immediately and the distribution of extra dividend after Provisional Article 13 will cease to have effect. We believe that following the constitutional interpretation, no part of such resolution shall be subject to invalidity.

Dividend shares that are distributed to the board of directors are not directly regulated in Provisional Article 13. However, the main purpose of the provision is not to distribute more than 25% of the company's net profit for the enforcement period. We believe that dividend shares should be added to the scope of Provisional Article 13, considering that dividend shares are distributed from the net profit.

Prohibition of borrowing from the company for shareholders serves for the principal of capital maintenance, which makes the absence of its mention in Provisional Article 13 a deficiency. Following TCC Article 385, all shareholders who do not owe due capital debt will be able to become indebted to the corporation if the profit of the corporation together with the distributable reserves covers the losses of the previous year. In this way, the Provisional Article 13 will be eliminated, and it is possible to cash out of the corporation without any limit during the period.

In case an unlawful resolution is adopted by the general assembly, the governing bodies that execute the illegal resolution will be held responsible. Therefore, the governing bodies should avoid distributing net profits that exceed 25% in distributable reserves and/or advance dividend, contrary to the Provisional Article 13. In this case, if it is needed, the governing bodies are obliged to apply to the court and request an invalidity declaration of the regulations that are against the provision.

Sermaye Şirketlerinin Özkaynaklarının Korunmasına Yönelik Türk Ticaret Kanunu Geçici M 13 ile Kabul Edilen COVID-19 Önlemleri

I. Giriş

Çin’de başlayıp tüm dünyaya yayılan COVID-19 salgını kaynaklı Türkiye’deki ilk vakanın 11.03.2020 tarihinde duyurulması üzerine kişisel izolasyonun yanında idari kararlar ve yasal düzenlemeler yoluyla da çeşitli önlemler alınmıştır. Özellikle kalabalık ortamların virüsün yayılmasını kolaylaştırması nedeniyle birçok işyeri çalışma sistemini değiştirmiş; kimi evden çalışma yöntemine geçmiş kimi ise vardiyalı çalışma sistemini benimsemiştir. Sosyal hayatın sınırlanması, pek çok şehir için uygulanan seyahat ve sokağa çıkma kısıtlamaları ekonomiyi de olumsuz etkilemiş ve sonuçta birçok işyeri çalışanlarını ücretsiz izne çıkarmıştır. Sürecin devamında çalışanların işlerine son verilmeye başlanmasıyla oluşacak işsizliğin önüne geçmek amacıyla fesih yasağına ilişkin düzenleme getirilmiştir.

Ekonomide meydana gelen endişe verici gelişmeler sonucunda sermaye şirketlerinin özkaynaklarının korunması amacıyla TC Ticaret Bakanlığınca (**Bakanlık**) Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği’ne (**TOBB**) 31.03.2020 tarihinde bir yazı gönderilmiştir. TOBB ise ilgili yazı içeriğine ilişkin tüm oda ve borsalara gerekli bilgilendirmeyi 01.04.2020 tarihinde yapmıştır¹. Duyuru yazısında Bakanlığın özkaynakların korunmasına atfettiği önemin altı çizilmiş ve şu ifadelerin şirketlere duyurulması talep edilmiştir:

“kamunun iştirak olan şirketler hariç olmak üzere, sermaye şirketlerinin 2019 yılı hesap dönemine ilişkin olarak bu yıl gerçekleştirilecek genel kurul toplantılarında gündeme alınacak nakit kâr payı dağıtım kararlarında, geçmiş yıl kârlarının dağıtımına konu edilmemesi ve dağıtım tutarının 2019 yılı net dönem kârının %25’ini aşmaması ile yönetim kuruluna kâr payı avansı dağıtım yetkisi verilmemesi...”

Sermaye şirketlerinde özkaynakların korunmasına yönelik kanuni düzenleme öncesi yapılan bu duyuru ile Bakanlık, kamu iştiraki olan şirketleri istisna tutup tüm sermaye şirketlerinin kâr payı dağıtımına üç önemli sınırlama getirmiştir. Bakanlığın TOBB aracılığıyla duyurduğu ilgili sınırlamaların hukuki dayanağının Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik² m 13/5 olduğu belirtilmiştir. Ancak genel kurulun kâr payı dağıtımına ilişkin devredilemez yetkisi ve serbest iradesinin 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (**TTK**) m 408/2 ile hüküm altına alınması karşısında Bakanlığın ilgili yazısının normlar hiyerarşisinde bağlayıcı

¹ İlgili duyuru metni için bkz <https://itb.org.tr/img/userfiles/files/Sermaye%20%C5%9Eirketlerinin%20Kar%20Da%C4%9F%C4%B1%C4%B1m%C4%B1%20hk.pdf?v=1591684129831> Erişim Tarihi 11 Mayıs 2020.

² 28.11.2012 tarihli ve 28481 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

olmayan bir tavsiyeden öteye geçemeyeceği sonucuna ulaşılmıştır³. Dolayısıyla söz konusu duyuruda yer alan taleplerin gündeme eklenmesi gerektiği fakat Bakanlık duyurusu ile genel kurulun iradesinin bağlanmasının hukuken mümkün olmaması sebebiyle ilgili genel kurulda aksine kararlar alınması halinde duyurunun genel kurul kararının geçerliliğini etkilemeyeceği tartışmalıdır.

Bakanlık yazısına müteakiben TOBB tarafından yapılan duyurunun hukuken bağlayıcı olup olmadığı hakkındaki tartışmaya son vermek amacıyla ilgili konuda 7244 sayılı Yeni Koronavirüs -COVID-19- Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun⁴ (**7244 sayılı Kanun**) ile TTK'ya Geçici m 13 hükmü eklenmiştir. Bu çalışmada Geçici 13. maddenin amacı, kapsamı ve uygulaması incelenecek, sermaye şirketlerinin genel kurul kararlarına ilişkin ilgili düzenleme bağlamında ortaya çıkması muhtemel sorunlar ele alınarak uygulamaya yol gösterici nitelikteki değerlendirmemizden sonra yönetim organı üyelerinin sorumluluğunun doğup doğmayacağı tartışılacaktır.

II. Kanuni Düzenleme – TTK Geçici m 13

7244 sayılı Kanun m 12 ile sermaye şirketlerinin özkaynaklarının korunmasına yönelik olarak getirilen TTK Geçici m 13 şu şekildedir:

“(1) Sermaye şirketlerinde, 30/9/2020 tarihine kadar 2019 yılı net dönem kârının yalnızca yüzde yirmi beşine kadarının dağıtımına karar verilebilir, geçmiş yıl kârları ve serbest yedek akçeler dağıtımına konu edilemez, genel kurulca yönetim kuruluna kâr payı avansı dağıtım yetkisi verilemez. Devlet, il özel idaresi, belediye, köy ile diğer kamu tüzel kişilerinin ve sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait fonların, doğrudan veya dolaylı olarak sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip olduğu şirketler hakkında bu fıkra hükmü uygulanmaz. Bu fıkarda belirtilen süreyi üç ay uzatmaya ve kısaltmaya Cumhurbaşkanına yetkilidir.

(2) Genel kurulca 2019 yılı hesap dönemine ilişkin kâr payı dağıtım kararı alınmış ancak henüz pay sahiplerine ödeme yapılmamışsa veya kısmi ödeme yapılmışsa, 2019 yılı net

³ Bu konuda öğretici fikir birliği içindedir. Bkz Hamdi Pınar ve Özlem Türkoğlu, ‘Sermaye Şirketlerinin Öz Kaynaklarını Korumasına İlişkin COVID-19 Önlemleri’ (Magna Hukuk, 20 Mayıs 2020) <http://www.magnahukuk.com/sermaye-sirketlerinin-oz-kaynaklarini-korumasina-iliskin-covid-19-onlemleri/> Erişim Tarihi 20 Mayıs 2020; Serdar Karababa, ‘Koronavirüs (COVID-19) Pandemisi Nedeniyle 7244 sayılı Kanun’la Türk Ticaret Kanunu’nda Yapılan Değişikliklerin Sermaye Şirketlerinde Kâr Payı Dağıtımına Etkisi’ (LexperaBlog, 30 Nisan 2020) <https://blog.lexpera.com.tr/koronavirus-covid-19-pandemisi-nedeniyle-7244-sayili-kanunla-turk-ticaret-kanununda-yapilan-degisikliklerin-sermaye-sirketlerinde-kar-payi-dagitimina-etkisi/> Erişim Tarihi 28 Mayıs 2020; Murat Yusuf Akın, ‘Murat Yusuf Akın: Ticaret Bakanlığının 31.03.2020 tarihli Kâr Payı Dağıtımına İlişkin Yazısı Üzerine Düşünceler’ (Ticaret Kanunu.Net, 9 Nisan 2020) <http://www.ticaretkanunu.net/murat-yusuf-akin-ticaret-bakanliginin-31-03-2020-tarihli-kar-payi-dagitimina-iliskin-yazisi-uzerine-dusunceler/> Erişim Tarihi 20 Nisan 2020; Bilge Aytuğar, ‘Anonim Şirketlerde Kar Payı ve Kar Payı Avansı Dağıtım Hakkında 7244 Sayılı Kanun ile Öngörülen Tedbirler’(2020) İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 11(2) 402.

⁴ 17.04.2020 tarihli ve 31102 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır. 18.09.2020 tarihli ve 31248 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı ile TTK Geçici m 13’te belirtilen süre üç ay uzatılmıştır. Bu çalışma söz konusu karardan önce tamamlanmış olduğundan çalışmamızın devamında Geçici m 13’ün uygulanacağı son tarih 30.09.2020 olarak ifade edilmiştir.

dönem kârının yüzde yirmi beşini aşan kısma ilişkin ödemeler birinci fıkrada belirtilen sürenin sonuna kadar ertelenir:

(3) Bu maddenin kapsamına giren sermaye şirketlerine ilişkin istisnalar ile uygulamaya dair usul ve esasları belirlemeye, Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşünü almak suretiyle Ticaret Bakanlığı yetkilidir.”

6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununun Geçici 13 üncü Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ⁵ (**Tebliğ**) yürürlüğe girmiş ve söz konusu düzenlemeye ilişkin çeşitli istisnalar getirilmiştir.

A. Düzenlemenin Amacı

7244 sayılı Kanun ile düzenlenen TTK Geçici m 13 temel anlamda COVID-19 salgınının ekonomi alanında oluşturduğu belirsizliğin doğurabileceği olumsuz etkilere karşı bir önlem olarak öngörülmüştür. Nitekim ilgili madde gerekçesinde COVID-19’un toplum sağlığı yanında ekonomik hayat için de oluşturduğu ciddi tehditten bahsedilmiş ve düzenlemenin salgının ekonomik faaliyetler üzerindeki olumsuz etkilerinin bertaraf edilebilmesi amacıyla bir tedbir niteliğinde olduğuna işaret edilmiştir. Söz konusu hükmün gerekçesinin tam metni şöyledir:

“Yeni koronavirüs (COVID-19), toplum sağlığına olduğu kadar ekonomik hayata ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Salgının ekonomik faaliyetler üzerindeki olumsuz etkilerinin bertaraf edilebilmesi amacıyla çeşitli tedbir programları uygulamaya konulmuştur.

Ekonomik faaliyetlerin yavaşlaması, sınırların kapatılması, ekonominin hem arz hem de talep tarafında ortaya çıkan belirsizlikler sebebiyle salgının toplum sağlığı ve ekonomi üzerindeki etkileri henüz net olarak ortaya konulamamaktadır.

Bu çerçevede, ihtiyatlılık politikası gereği olarak, şirket kaynaklarının nakit kâr dağıtımı yapılmak suretiyle azaltılmaması, şirketlerimizin mevcut özkaynak yapılarının korunması ve ilave finansman ihtiyacının doğmaması amacıyla madde ile; 30/09/2020 tarihine kadar yapılacak kâr dağıtımına ilişkin düzenleme yapılmaktadır⁶.”

Hükmün gerekçesinden de anlaşılabilceği üzere yapılan düzenlemenin üç amacı olup bunların tamamı temelde “*ihtiyatlılık politikası*”na dayanmaktadır. Söz konusu amaçlar; “*şirket kaynaklarının nakit kâr dağıtımı yapılmak suretiyle azaltılmaması, şirketlerimizin mevcut özkaynak yapılarının korunması ve ilave finansman ihtiyacının doğmaması*” olarak ifade edilmiştir. Bu düzenleme ile COVID-19 salgınının ekonomik etkilerinin ne kadar süreceğinin bilinmemesi sebebiyle sermaye şirketlerinin uzun vadede ekonomik sıkıntılar yaşamasının önüne geçilmek istenmiştir. Zira 16.03.2020 itibarıyla COVID-19’la mücadele kapsamında ekonomik sonuç doğurabilecek önlemler kademeli olarak alınmaya başlanmış olup 7244 sayılı Kanunun yürürlük

⁵ 17.05.2020 tarihli ve 31130 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

⁶ 7244 sayılı Kanun gerekçesinin tam metni için bkz TBMM Sıra Sayısı: 213 12 <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem27/yil01/ss213.pdf> Erişim Tarihi 12 Haziran 2020.

tarihi itibarıyla salgının etki alanı ve süresine ilişkin belirsizlik devam etmekteydi. Dolayısıyla Geçici m 13 hükmü ile şirketlerin özkaynaklarının ekonominin olumsuz gidişatından mümkün olduğunca az etkilenmesi ve ilerleyen zamanlarda şirketlerin borca batıklık, iflas gibi durumlarla karşılaşmasının önüne geçilmesi hedeflenmiştir⁷.

B. Geçici m 13 Düzenlemesinin Kapsamı

1. Kişi Bakımından Kapsamı

TTK Geçici m 13'ün kişi yönünden kapsamı ilk fıkrada ortaya konulmuştur. Buna göre hükmün muhatabı sadece sermaye şirketleridir. TTK m 124/2'ye göre sermaye şirketi, anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirkettir. Dolayısıyla Geçici m 13 kapsamına bu üç şirket tipi girmektedir.

TTK Geçici 13. maddenin ilk fıkrasının ilk cümlesinde “*genel kurulca yönetim kuruluna kâr payı avansı dağıtım yetkisi*” verilemeyeceği düzenlenmiştir. Hükmün lafzından, yönetim kurulunun anonim şirketin yönetim organı olması nedeniyle kâr payı avansı dağıtımı için yetki verilemeyeceğine ilişkin düzenlemenin yalnızca anonim şirketler bağlamında getirildiği gibi bir anlam çıkarılabilecektir. Ancak Geçici m 13'ün TTK'daki diğer maddelerle ilişkisi (m 124/2), yeni hükmün gerekçesi ve amacı bir arada değerlendirildiğinde sermaye şirketlerinin tamamını kapsadığı tartışmasızdır. Nitekim Tebliğ hükümlerinde “*yönetim kurulu*” kavramı yerine “*yönetim organı*” kavramı tercih edilmiştir. Tebliğ m 3/1/(ğ) bendi ile isabetli olarak yönetim organı kavramı diğer sermaye şirketlerinin yöneticilerini de kapsar şekilde tanımlanmıştır. Bu tanıma göre sermaye şirketlerinin yönetim organlarına genel kurulun kâr payı avansı dağıtımı için yetki veremeyeceğine ilişkin düzenleme yalnızca anonim şirketlerdeki yönetim kurulları için değil limited şirketlerde müdürler ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde yöneticiler için de geçerli olacaktır.

Söz konusu düzenleme temelde 2020 yılında henüz dağıtım kararı almayan sermaye şirketlerini ve ikinci fıkra gereğince 2019 yılı dönemine ilişkin dağıtım kararı almış ancak henüz tamamen dağıtım yapmamış şirketleri de kapsamaktadır.

⁷ Hükmün tartışıldığı Plan Bütçe Komisyonunda sunulan bir muhalefet şerhinde, getirilen bu sınırlama ile dağıtılan kâr payı üzerinden devlete ödenecek verginin de zorunlu olarak azalacağı, bu kapsamda yaklaşık olarak stopaj sebebiyle 4,5 milyar TL, gelir vergisi sebebiyle de 6 milyar TL olmak üzere toplam 10,5 milyar TL gibi bir gelir kaybıyla karşı karşıya kalmacağı; hükmün şirketleri zorunlu olarak tasarruf etmeye yöneltirken dağıtılmayan kârın sonuçta toplam talepten çekilen bir harcama olduğu, bu gelirlerin dağıtılması halinde toplam talebe sağlayacağı olumlu katkının göz önüne alınması gerektiği ifade edilmiştir. Bkz TBMM Sıra Sayısı: 213 62-63 <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem27/yil01/ss213.pdf> Erişim Tarihi 12 Haziran 2020.

Öte yandan düzenlemenin birinci fıkrasının son cümlesinde hükmün istisnaları devlet, il özel idaresi, belediye, köy ile diğer kamu tüzel kişilerinin ve sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait fonların doğrudan veya dolaylı olarak sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip olduğu şirketler⁸ olarak sayılmıştır.

2. Konu Bakımından Kapsamı

Getirilen bu düzenleme ile sermaye şirketlerinin 2019 yılı hesap dönemine ilişkin 2020 yılında yapılacak genel kurul toplantılarında;

- (1) 2019 net dönem kârının en fazla %25'inin dağıtılabileceği,
 - (2) Geçmiş yıl kârlarının (2018 ve öncesi) ve serbest yedek akçelerin dağıtılamayacağı,
 - (3) Yönetim organına kâr payı avansı dağıtma yetkisi verilemeyeceği
- hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu hükümde açıkça kâr payı, serbest yedek akçe ve kâr payı avansı dağıtımından bahsedilmiş olsa da hükmün şirketlerden nakit çıkışını ihtiyatlılık politikası gereği sınırlandırma amacı göz önünde bulundurulduğunda bahsi geçen sınırlamalar yanında kazanç payı dağıtımı ve ortakların şirketlere borçlanması hallerinin de değerlendirilmesi gerekmektedir.

a. Kâr Payı

TTK Geçici m 13 ile düzenlenen temel husus 2019 yılı net dönem kârının dağıtımına ilişkin getirilen sınırlamadır. Hükmün yürürlük tarihi olan 17.04.2020 sonrası yapılan genel kurul toplantılarında 2019 net dönem kârının en fazla %25'inin dağıtılabileceği ve geçmiş yıl kârlarının dağıtılamayacağı düzenlenmiştir. Bu düzenlemenin kapsamı ve amacının anlaşılması için kâr ve kâr payı kavramlarının tanımı ve hukuki niteliği incelenmelidir.

Sermaye şirketleri kanunen yasaklanmamış her türlü ekonomik amaç ve konu için kurulabilmekte olup⁹ nihai amaçları kâr elde etmek ve dağıtmaktır¹⁰. Genel anlamıyla *“bir ticaret şirketi bakımından kâr, yıllık hesap devresi içinde şirket faaliyeti sonunda*

⁸ Örnek vermek gerekirse varlık fonu portföyünde bulunan şirketlerden fon sahiplik oranına göre Ziraat Bankası (%100), Halkbank (%75,3), Botaş (%100), Eti Maden (%100), Türksat (%100) Geçici m 13/3'te yer alan istisna kapsamında sayılırken; Vakıfbank (%36), Türk Hava Yolları (%49,12), Türk Denizcilik İşletmeleri (%49), Türk Telekom (%6,68) ise istisna kapsamında değildir. Bkz <https://www.tvf.com.tr/portfoyumuz> Erişim Tarihi 12 Haziran 2020.

⁹ İlgili hükümler için bkz TTK m 331, m 573/3, m 565/2.

¹⁰ Reha Poroy, Ünal Tekinalp ve Ersin Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku I* (Güncellenmiş, Yeniden Yazılmış 14. Bası, Vedat 2019) 696; Oğuz İmregün, 'Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Kar Payı (Temettü) Hakkı' Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı C 1 2002 413; Yüksel Bilgin, *Anonim Ortaklıklarda Kar Dağıtımı ve Kara Katılan Kişiler* (Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi 1982) 12; Güzin Üçışık ve Aydın Çelik, *Anonim Ortaklıkta Finansal Tablolar Yedek Akçeler ve Kar Dağıtımı* (On İki Levha 2018) 291.

o yılın kâr ve zarar hesabının kâr bakiyesi vermesi halinde şirket bilançosunun pasif tablosuna yazılan ve genellikle kanun ve esas sözleşme hükümlerine göre ortaklara dağıtmaya tahsis olunan kalemdir. Ortak açısından kâr ise ortağın servetine eklenecek nakdi bir kazançtır.”¹¹.

TTK Geçici m 13 hükmüne ilişkin yayımlanan Tebliğ’de de kâr payı¹² “*Net dönem kârı veya serbest yedek akçeler üzerinden ortaklara ve kâra katılan diğer kimselere genel kurulca dağıtılmasına karar verilen tutar*” olarak tanımlanmıştır¹³.

Ortakların kâr payı hakkını düzenleyen TTK m 507’ye göre her pay sahibi, kanun ve esas sözleşme hükümlerine göre pay sahiplerine dağıtılması kararlaştırılmış net dönem kârına, payı oranında katılma hakkını haizdir. Net dönem kârı ise TTK’da ve ikincil mevzuatta tanımlanmamıştır. Fakat genel olarak yıllık kârdan geçmiş yıllara ait zararların ve şirketin ödemekle yükümlü olduğu vergiler ve mali yükümlülüklerin düşülmesinden sonra kalan tutar net dönem kârını ifade etmektedir¹⁴. Dolayısıyla dağıtılabılır kâr, son hesap döneminde elde edilen net dönem kârı, önceki dönemden elde edilen kârdan dağıtılmayan kısımlar, kâr dağıtımı için ayrılan özel yedek akçeler, belli bir amaca tahsis edilmeyen yedek akçeler ve ihtiyari yedek akçeden oluşan kârdır¹⁵.

Kâr payı hakkı, ortakların sermaye için şirkete yaptıkları ödeme ile orantılı olarak sahip oldukları, paya bağlı mali haklardandır¹⁶. Bu hak ancak genel kurul tarafından kâr dağıtımı kararı alınması halinde pay sahibi açısından bir alacak hakkına dönüşebildiği için şarta bağlı alacak hakkı niteliğindedir¹⁷. Kâr elde etme ve dağıtma amacı esas sözleşmelerde yer almasa dahi emredici nitelikteki TTK m 331’den kaynaklanır. Dolayısıyla söz konusu amaçtan doğan kâr payı hakkı vazgeçilemez bir haktır¹⁸. Zira vazgeçilmez haklar ancak sermaye şirketinin temel yapısı gereği oluşan,

¹¹ Aslı E. Gürbüz Usluel, *Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Kâr Payı Alma Hakkı* (Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 2016) 10.

¹² Kâr payının ortaklar tarafından şirkete ödenen sermayenin semeresi olduğu ifade edilmektedir. Bkz İmregün (n 10) 414 vd; Bilgin (n 10) 36.

¹³ Kâr Payı Tebliği m 3/1/(f) bendinde kâr payını “*Net dönem kârı veya kâr dağıtımına konu edilebilecek kaynaklar üzerinden ortaklara ve kâra katılan diğer kimselere genel kurulca dağıtılmasına karar verilen tutar*” olarak tanımlamıştır. Tebliğ metni için bkz 23.01.2014 tarihli ve 28891 sayılı Resmî Gazete. Konuya ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz Bilgin (n 10) 53 vd.

¹⁴ Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu (n 10) 697; Veliye Yanlı, ‘Yeni Ticaret Kanunu ve Anonim Şirketlerde Kâr Dağıtımı’ (2014), Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi C 30 S1 7; İmregün (n 10) 417; Işık Özer, *Türk ve Yabancı Hukuk Sistemlerinde Anonim Şirket Yöneticilerinin Mali Hakları* (Adalet 2013) 232. Net dönem kârının tespitine ilişkin ayrıntılı açıklamalar için bkz Üçışık ve Çelik, (n 10) 206-217; Erdem Ateşgaoğlu, *Vergi Hukuku Bakımından Anonim Şirketlerde Kâr Payı Dağıtımı* (On İki Levha 2012) 42 vd.

¹⁵ Gürbüz Usluel (n 11) 14; Bilgin (n 10) 17.

¹⁶ Gürbüz Usluel (n 11) 90; Ateşgaoğlu (n 14) 24.

¹⁷ Hasan Pulaşlı, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar* (Adalet 2020) 569; Rıza Ayhan, Hayrettin Çağlar ve Mehmet Özdamar, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar* (2. Baskı, Yetkin 2020) 428; Üçışık ve Çelik, (n 10) 294; Bilgin (n 10) 38; Özer (n 14) 339.

¹⁸ Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu (n 10) 696; Hasan Karşoğlu, ‘Anonim Şirketlerde Kâr Payının Hesaplanması ve Dağıtım İlkeleri’ (2019) Ankara Barosu Dergisi C 77 S 3 190; Ünal Tekinalp, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku* (Değişiklikler ve İkincil Düzenlemelerle Güncelleştirilmiş 4. Bası, Vedat 2015) 354; İmregün (n 10) 428; Üçışık ve Çelik, (n 10) 298; Özer (n 14) 242. Ateşgaoğlu (n 14) 26-27. Kâr payının hukuki niteliğine ilişkin olarak ağırlıklı görüş vazgeçilmez bir hak olduğu yönündedir. Bu konuya ilişkin tartışmalar ve aksi görüş için bkz Gürbüz Usluel (n 11) 96-105; Aytuğar, (n 3) 398-399.

kanunda sınırlanabilen ve eşitlik ilkesine tabi haklardır¹⁹. Uygulamada da pek çok Yargıtay kararında kâr payı hakkının vazgeçilmez niteliğinden söz edilmektedir²⁰.

Kâr payı genel kurul kararına dayalı olarak dağıtılmayabileceği için söz konusu hak mutlak şekilde müktesep hak niteliği taşımaz²¹. Zira müktesep hak sınırlandırılması, değiştirilmesi, ortadan kaldırılması için pay sahipleri ve temsilcilerinin oy birliğinin arandığı haklardır²². Oysa kâr payı dağıtımına ilişkin genel kurul kararı aksi esas sözleşmede kararlaştırılmadıkça TTK m 418/1 uyarınca oybirliği aranmaksızın alınmaktadır. Uygulamada da Yargıtay'ın kâr payının müktesep hak olma kuralının mutlak olmadığı, uzun vadede daha yüksek ve istikrarlı kâr payı dağıtılmasını sağlamak gibi bir haklı nedenle net kârın saklı tutulan oranının dahi olağanüstü yedek akçelere ayrılmasının mümkün olduğu yönünde kararları mevcuttur²³.

Genel anlamda şirketlerin mutlak olarak kâr dağıtımını zorunluluğunun olmadığı, şirket menfaati ile pay sahibi menfaati arasında denge sağlanması şartıyla, haklı nedenle kâr dağıtılmamasının ve yedek akçe olarak şirkette tutulmasının da mümkün olabileceği sonucuna ulaşılabilecektir²⁴.

TTK m 509/2'ye göre kural olarak kâr payı dağıtımını yalnızca net dönem kârı ve serbest yedek akçelerden gerçekleştirilebilir. Ancak TTK Geçici m 13'ün açık olan lafzından dolayı kâr payı dağıtımında serbest yedek akçe kullanımı geçici bir süre için tamamen yasaklanmıştır. Bunun sonucu olarak Geçici m 13 yürürlükte kaldığı sürece kâr payı dağıtımını yalnızca net dönem kârından yapılabilecek olup bu dağıtım miktarı da söz konusu kârın %25'i ile sınırlandırılmıştır. Netice itibariyle TTK m 509/2 hükmünün serbest yedek akçelere ilişkin kısmı Geçici m 13 sebebiyle geçici bir süre ile uygulanamayacaktır.

b. Kâr Payı Avansı

TTK m 509/3 hükmünde anonim şirketlerde kâr payı avansının Sermaye Piyasası Kanununa tabi olmayan şirketlerde, Bakanlığın bir tebliği ile düzenleneceği ifade edilmiş, TTK'nın yürürlük tarihinden kısa bir süre sonra Kâr Payı Avansı Dağıtımını

¹⁹ Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu (n 10) 684.

²⁰ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 17.01.2018 tarihli, 2017/11-2874 E ve 2018/37 K sayılı kararı; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 17.03.2016 tarihli, 2015/6354 E ve 2016/3021 K sayılı kararı (Kazancı veri tabanı).

²¹ Tekinalp (n 18) 354; Gürbüz Usluel (n 11) 105; Senar Çağırğan Tuncer ve Yasin Ulusoy, 'Yedek Akçeler' (2017) DEÜ Hukuk Fakültesi Dergisi Prof. Dr. Şeref Ertaş'a Armağan C 19 Özel Sayı 1992; Özer (n 14) 242; Üçışık ve Çelik, (n 10) 296-297; Aytuğar (n 3) 399.

²² İsmail Kırcı, Feyzan Hayal Şehirali Çelik ve Çağlar Manavgat, *Anonim Şirketler Hukuku* (Cilt 2/2, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 2016) 31.

²³ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 10.2.2005 tarihli, 2004/2649 E ve 2005/990 K sayılı kararı (Kazancı veri tabanı).

²⁴ Yanlı (n 14) 27; M. Halil Çonkar, 'Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Kâr Payı Hakkına İlişkin Bazı Meseleler' (2017) İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası C 75 S 2 665, 666; Çağırğan Tuncer ve Ulusoy (n 21) 1980. Genel kurulda kâr dağıtım hakkında karar alınması için işletmenin likidite durumu, yatırımları nedeniyle fon ihtiyacı, ileri vadeli borçlanmaları gibi hususları değerlendirmesi gerektiğine ilişkin ayrıntılı açıklamalar için bkz Ateşoğlu (n 14) 33-35.

Hakkında Tebliğ²⁵ (*Avans Dağıtım Tebliği*) çıkarılmıştır. TTK m 644'teki atıf dolayısıyla bu hüküm, limited şirketler için de uygulanacaktır.

Avans Dağıtım Tebliğinde sermaye şirketleri açısından kâr payı avansı dağıtımına ilişkin usul ve esaslar yer almış ve m 4/1/(c) bendinde kâr payı avansı, kâr payından mahsup edilmek üzere ara dönem finansal tablolara göre oluşan kârlar üzerinden bu tebliğ hükümlerine göre hesaplanan tutar olarak tanımlanmıştır. Bu tebliğin 8. maddesine göre kâr payı avansı yalnızca ortaklara payları oranında ödenmekte, ortaklar dışında kâra katılması öngörülen diğer kimseler ise kâr payı avansından yararlanamamaktadır.

Kâr payı avansı ödemesi için gereken şartlar şirketin kâr etmiş olması, bu hususta genel kurulda karar alınması ve Avans Dağıtım Tebliği m 7'de sayılan tutarların indirilmesidir²⁶.

Kâr payı avansı, söz konusu avansın dağıtılacağı hesap dönemi içinde yapılacak genel kurul toplantısında karara bağlanır. Bu konuda TTK'da açık hüküm bulunmamakla beraber genel kurulun devredilemez yetkilerinin düzenlendiği m 408/2/(d) bendinde kâr dağıtımını yer almaktadır. Kâr payı avansı dağıtımını yetkisi de genel kurulun devredilemez yetkilerindedir²⁷. Avans Dağıtım Tebliği m 5'e göre kural olarak kâr payı avansı dağıtılabilmesi için hesap döneminde hazırlanan üç, altı ve dokuz aylık ara dönem finansal tablolarına göre kâr edilmiş olması gerekmektedir. Ancak bu şartların tamamı gerçekleşmiş olsa bile TTK Geçici m 13 yürürlükte kaldığı sürece genel kurulda, yönetim kurulunun kâr payı avansı dağıtmasına yönelik bir karar alınamayacaktır.

c. Serbest Yedek Akçe

Yedek akçeler genel anlamda tedbir amacıyla şirketlerin ekonomik zorluk çektiklerinde kullanabilmeleri için ayırdıkları birikimlerdir. Söz konusu birikimler şirketin devamlılığının sağlanması, alacaklıların haklarının korunması, iş hayatındaki belirsizliklerin azaltılması, gelecekteki zararların karşılanması ve istikrarlı kâr payı dağıtımının sağlanması amaçlarına hizmet eder²⁸. Ayrıca şirketlerin kendi kendini finanse etmesi için önemli bir kaynak teşkil etmektedir. Yedek akçe ayrılması yoluyla şirketler yeni ortak bulmadan öz malvarlığını artırarak sermayenin korunması ve kuvvetlendirilmesini sağlar²⁹.

TTK'ya göre serbest yedek akçeler, özel bir amaca özgülenmeyen yedek akçeler olup üç şekilde ortaya çıkar. Bunlar kanuni sermayenin veya çıkarılmış sermayenin

²⁵ 09.08.2012 tarihli ve 28379 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

²⁶ Veliye Yanlı, 'Kâr Payı Avansı Dağıtım Hakkındaki Düzenleme (Sermaye Piyasası Kanunu'na Tabi Olmayan Şirketlerde' (Ankara 2014) *Türk Ticaret Kanunu'na İlişkin İkincil Mevzuatın Değerlendirilmesi Sempozyumu* 18 vd; Gürbüz Usluel (n 11) 108 vd; Üçışık ve Çelik, (n 10) 556 vd.

²⁷ Gürbüz Usluel (n 11) 118; Yanlı *Kâr Payı Avansı* (n 26) 22; Üçışık ve Çelik, (n 10) 557.

²⁸ Üçışık ve Çelik, (n 10) 183-184; Karşloğlu (n 18) 202; Bilgin (n 10) 146; Çağırğan Tuncer ve Ulusoy (n 21) 1974.

²⁹ Üçışık ve Çelik, (n 10) 188-189; Bilgin (n 10) 147.

yarısını aşan kısmının oluşturduğu yedek akçeler (m 519/3), esas sözleşme gereği belli bir amaca tahsis edilmeden ayrılan yedek akçeler (m 521) ve genel kurulca ayrılmasına karar verilen yedek akçelerdir [m 523/2/(b)]. Kural olarak serbest yedek akçelerin şirket menfaati gözetilerek serbestçe kullanımı mümkündür³⁰. Ancak yürürlükte kaldığı süre boyunca TTK Geçici m 13'te serbest yedek akçelerin dağıtımı da açıkça yasaklanmıştır.

d. Kazanç Payı

Yıllık kârdan alınan paylar TTK m 394 gereğince yönetim kurulunun mali haklarındandır. TTK m 511'e göre ise kazanç payı, yönetim kurulu üyelerine net kârdan kanuni yedek akçe için belirli ayırım yapıldıktan ve pay sahiplerine ödenmiş sermayenin yüzde beşi oranında veya esas sözleşmede öngörülen daha yüksek bir oranda kâr payı dağıtıldıktan sonra yapılabilen bir ödemedir. Dolayısıyla her iki hükmü birlikte değerlendirdiğimizde yönetim kurulunun mali haklarından olan kazanç payı, belirli dönemlerde ödenen sabit bir bedel olmayıp şirket kârlarından alınan paydır³¹.

TTK Geçici m 13'te açıkça kazanç payı dağıtımının da kısıtlandığına ilişkin bir ifade bulunmamaktadır. Ancak kazanç payının hukuki niteliği ve Geçici m 13 hükmünün amacı bir arada değerlendirildiğinde, kazanç payı dağıtımına ilişkin genel kurul kararlarının da Geçici m 13 kapsamında tartışılması gerektiği kanaatindeyiz.

e. Borçlanma Yasağı

Pay sahiplerinin şirkete borçlanması yasağı TTK m 358 ile hukukumuzda ilk kez düzenlenmiştir. Değişiklikten önceki hüküm, pay sahiplerinin iştirak taahhüdünden doğan borç hariç şirkete borçlanamayacağı, bunun istisnasının ise işletmesi dolayısıyla şirketle iş yapan pay sahiplerinin şirketin diğer müşterileri gibi şirketten mal alabilmesi şeklindeydi. Ancak TTK'nın yürürlüğe girmesinden önce, 26.12.2016 tarihli ve 6335 sayılı Kanunla bu hükümde değişiklik yapılmıştır. Söz konusu değişiklik sonucu daha kolay şartlar altında pay sahiplerinin şirkete borçlanması mümkün hale gelmiştir. Borçlanmanın şartları, ilgili pay sahibinin sermaye taahhüdünden doğan vadesi gelmiş borçlarını ifa etmiş olması ve şirketin serbest yedek akçelerle birlikte kârının geçmiş yıl zararlarını karşılayacak düzeyde olmasıdır. Dolayısıyla mevcut hükümde borçlanma yasağının kapsamı oldukça daraltılmış, bu iki şartın sağlanması halinde pay sahiplerinin şirkete borçlanması zaman ve miktar sınırı da olmaksızın serbest hale gelmiştir³².

³⁰ Çağırğan Tuncer ve Ulusoy (n 21) 1993.

³¹ Kazanç payının huzur hakkı ve ücretten farklı bir nitelikte ödeme olduğuna ilişkin bkz Karşlıoğlu (n 18) 217; Bilgin (n 10) 124,125. Kazanç payının dağıtımına ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz Veliye Yanlı, 'Yönetim Kurulu Üyelerine Sağlanacak Mali Haklar İle İlgili Bazı Değerlendirmeler' (2017) BATIDER C 33 45 vd. Üçışık ve Çelik, (n 10) 338 vd.

³² Ayhan, Çağlar ve Özdamar (n 17) 281; Maddede buna ilişkin açık bir düzenleme bulunmamasıyla birlikte pay sahibi borçlanırken vade, faiz gibi konular bakımından üçüncü kişilerin borçlanmasına ilişkin şartlar göz önüne alınmalıdır. Konuya ilişkin bkz Kırca Şehirli Çelik ve Manavgat *Cilt 2/2* (n 22) 680.

TTK m 358’de değişiklik yapan maddenin gerekçesinde ortakların ve şirket yöneticilerinin acil kaynak ihtiyaçlarının şirket varlıklarından karşılanabilmesinin mümkün hale getirildiği, bu anlamda borçlanma yasağının yumuşatıldığı ancak kaldırılmadığı ifade edilmiştir³³.

Şirkete borçlanma yasağının konusu nakit para, aynı malvarlığı gibi her türlü borç olabilir³⁴. Söz konusu yasağın uygulama alanına anonim şirketlerle birlikte TTK m 644’teki atıftan dolayı limited şirketler de girmektedir. Borçlanma yasağına tabi kişiler ise pay sahipleri ve intifa hakkı sahipleridir³⁵.

Pay sahibinin şirkete borçlanabilmesi için gerekli iki şartın; şirketin geçmiş yıl zararlarını karşılayacak şekilde yedek akçelerle birlikte kârının varlığı ve vadesi gelmiş sermaye borcunun bulunmaması olması, esasen şirkete borçlanma yasağının temelinde de sermayenin korunması ilkesinin bulunduğunu gösterir³⁶. Hükmün gerekçesinde de TTK m 358 ile pay sahiplerinin şirket varlıklarından sınırsız olarak borçlanmasına imkân tanınmadığı zira bu hususun TTK’nın temel ilkelerinden birisi olan sermayenin korunması ilkesine ters düşeceği ifade edilmiştir³⁷.

TTK Geçici m 13 ile pay sahiplerinin borçlanmasını kısıtlayıcı herhangi bir düzenleme getirilmemiştir. Ancak bu hususun, Geçici m 13 ile ulaşılmak istenen amaca uygunluğu açısından bir değerlendirmenin yapılması gerektiği kanaatindeyiz.

C. Zaman Bakımından Uygulanması

7244 sayılı Kanun m 17/1/(c) bendinde TTK Geçici m 13’ün yürürlük tarihi yayım tarihi olarak belirtilmiştir. Dolayısıyla bu düzenlemenin ilk fıkrası 17.04.2020’den sonra genel kurul kararı alacak şirketler bakımından uygulanacaktır. Öte yandan ilgili düzenlemenin ikinci fıkrası 2019 yılı dönemine ilişkin dağıtım kararı almış ancak henüz dağıtım yapmamış veya kısmi ödeme yapmış şirketleri de kapsamaktadır. Dolayısıyla icra edilmemiş genel kurul kararları açısından söz konusu hüküm geriye dönük uygulama alanı bulacaktır.

³³ 6335 sayılı Kanun m 15 gerekçesi.

³⁴ Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu (n 10) 356; Mustafa Çeker, ‘Şirkete Borçlanma Yasağı’ (2012) Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi C 18 S 2 663.

³⁵ Ayhan, Çağlar ve Özdamar (n 17) 281; Emek Çolgar Toraman, *Şirkete Borçlanma Yasağı* (On İki Levha 2019) 144.

³⁶ Ünal Tekinalp, ‘Sermayenin Korunması İlkesi’ *Prof. Dr. Rona Serozan’a Armağan* Cilt 2 (Oniki Levha 2010) 1693; Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat *Cilt 2/2* (n 22) 682; Pulaşlı (n 17) 354; Çeker (n 34) 663; Çolgar Toraman (n 35) 128; Ömer Korkut, *6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’na göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı* (Karahana 2012) 132.

³⁷ 6335 sayılı Kanun m 15 gerekçesi.

Buna göre Kanun'un yürürlüğe girdiği 17.04.2020 tarihinden önce dağıtım kararı almış ancak henüz tamamını dağıtmamış olan şirketler 2019 yılı net dönem kârının %25'ini aşan kısma ilişkin ödemeleri 30.09.2020 tarihine kadar ertelemek zorunda olup Tebliğ m 4 hükmüne göre bu şekilde ertelenen ödemelere de faiz işletilmeyecektir³⁸.

Benzer şekilde 17.04.2020 tarihinden önce yapılan genel kurulda yönetim organına kâr payı avansı dağıtım yetkisi verilmişse avans ödemeleri de süre sonuna kadar ertelenecektir. Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten önce genel kurul kararı alıp ödemelerin tamamını gerçekleştirmiş olan şirketlere ise söz konusu düzenleme uygulanamayacaktır.

TTK Geçici m 13, 30.09.2020 tarihine kadar geçerli olmak üzere yürürlüğe girmiş olup belirlenen süreyi üç ay uzatmaya ve kısaltmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.

D. Tebliğ ile Getirilen İstisnalar

Tebliğ m 4 doğrultusunda net dönem kârının en fazla %25'inin dağıtılabileceği ve geçmiş yıl kârlarının ve serbest yedek akçelerin dağıtılamayacağı kuralı TTK m 462'ye göre yapılacak iç kaynaktan sermaye artırımında uygulanmayacaktır. Esasen böyle bir istisna hükmü sayılmazdı da TTK Geçici m 13'ün kâr dağıtım yapılmaksızın iç kaynaklı sermaye artırımını engellemeyeceği sonucuna ulaşılmaktadır. Yine de uygulamada tereddüt oluşmaması adına, kârın şirket sermayesine eklenmesi durumunun açıkça istisna olarak sayılması düzenlemenin amacıyla uyumlu olmuştur.

Tebliğ m 5/1 ile kâr payı ve kâr payı avansı dağıtım kısıtlamasına ilişkin başka birtakım istisnalara yer verilmiştir. Buna göre;

- a. Çalışanları COVID-19 salgını nedeniyle kısa çalışma ödeneğinden veya ücretsiz izne ayrılarak nakdi ücret desteğinden yararlanan şirketler ile hazine destekli kredi kefaleti kullanan ve kapanmamış kredi borç bakiyesi sunulan şirketler hariç olmak üzere genel kurulda en fazla 120.000 TL tutarında kâr payı dağıtım kararı alan şirketler;
- b. Dağıtımına karar verilen kâr payının en az yarısının başka bir sermaye şirketine olan sermaye taahhüt borcunun nakden ifasında kullanılacak olması şartıyla karar alan şirketler;
- c. Dağıtımına karar verilen kâr payının imzalanan kredi ve proje finansman sözleşmeleri kapsamında 30.09.2020 tarihine kadar muaccel hale gelecek yükümlülükleri ifasında nakden kullanılacak olması şartıyla karar alan şirketler

³⁸ Hükmün genel olarak pay sahiplerinin meşru beklentilerine aykırı olduğu ve hukuki güvenliğe zarar verdiği, ikinci fıkrasının ise mülkiyet hakkına ölçülülük ilkesine aykırı bir müdahale oluşturduğu yönünde Aytuğar (n 3) 402-404. TTK Geçici m 13 düzenlemesi pay sahiplerinin mülkiyet hakkına bir müdahale olmakla birlikte bunun ölçülülük ilkesine uygun olup olmadığını ayrıntılı bir şekilde tartışmak gerekir. Bu hüküm ekonomik etkilerinin ne kadar süreceği bilinmeyen COVID-19 salgınından dolayı sermaye şirketlerinin uzun vadede ekonomik sıkıntılar yaşamasının önüne geçilmesi amacıyla getirilmiştir. Ayrıca bu hüküm geçici niteliktedir. Bu nedenle hükmün, dünya çapında beklenilmeyen olağanüstü gelişmeler dikkate alındığında, kabul edilebilir, amaca elverişli ve sermayenin korunması açısından gerekli olduğu söylenebilir. Ayrıca şirket kârının %25'inin dağıtılabilmesi imkânı ve yasağın da belirli bir süreyle sınırlı olması sebebiyle düzenleme orantılılık ilkesiyle de uyumludur. Ancak bu dönemin şartlarının tahmin edilemeyecek bir şekilde e-ticaret, kargo gibi bazı sektörlerde faaliyet gösteren şirketlerin cirosunu ve dolayısıyla kârlılığını da artırmış olduğu da bir gerçektir. Buna rağmen hükmün muhataplarının tamamının menfaatleri birlikte değerlendirildiğinde, sınırlamanın kısa süreli olması ve dağıtılabilecek %25'lik kâr payı da dikkate alındığında bahse konu kanuni düzenlemenin ölçülülük ilkesine aykırı olmadığı kanaatindeyiz.

net dönem kârının en fazla %25'inin dağıtılabileceği ve geçmiş yıl kârlarının ve serbest yedek akçelerin dağıtılamayacağı kuralından istisna tutulmuştur. Ancak m 5/1/(c) ile sayılan şirketler için tanınan istisna Tebliğ m 5/2 düzenlemesiyle pay sahiplerinin ifa yükümlülüklerinin tutarı ile sınırlandırılmıştır.

Görüldüğü üzere TTK Geçici m 13 ile COVID-19 salgını nedeniyle şirketlerde nakdi sıkıntı yaşanmaması için tedbir amaçlı sınırlama getirilirken bu sınırlamanın ticari hayatı olumsuz etkilemesi muhtemel alanlara ilişkin de istisnalar tanınmıştır. Hükümde sayılan istisnalar kapsamında kalarak kâr payı dağıtımını yapacak şirketlerin bu hususu genel kurulda görüşmek için Tebliğ m 6'da sayılan belgelerle başvuru yaparak Bakanlıktan uygun görüş alması zorunludur.

TTK Geçici m 13'ün yürürlüğe girmesinden önce alınan ancak henüz icra edilmemiş ve istisna kapsamına giren genel kurul kararları için de Bakanlıktan uygun görüş alınması gerekip gerekmediği kamuoyunda tartışılmaktadır. İstisnalar dar yorumlandığı gibi ilgili istisna hükmünün uygulanmasına yönelik tamamlayıcı hükümlerin de aynı şekilde dar yorumlanması gerekir. Tebliğ m 6 hükmü incelendiğinde açıkça “5 inci madde uyarınca yapılacak kâr payı dağıtımlarının genel kurulda görüşülebilmesi için” Bakanlıktan uygun görüş alınması zorunlu tutulmuştur. Maddenin lafzından da anlaşılacağı üzere TTK Geçici m 13'ün yürürlüğe girmesinden önce yapılan genel kurullarda istisna kapsamına giren bir kâr payı dağıtımını kararı alınmış ise bu kararın uygulanması için daha sonra Bakanlıktan uygun görüş alınması gerekmediği kanaatindeyiz.

III. TTK Geçici m 13'e Göre Genel Kurul Kararlarının Değerlendirilmesi

A. Genel Kurul Kararlarının Hukuki Niteliği

Genel kurul kararı, hukuki sonuç doğuran bir irade beyanı olması nedeniyle bir hukuki işlem niteliğindedir. Bu nedenle hukuki işlemlerin geçersizliğine ilişkin müeyyideler genel kurul kararları için de uygulanabilir³⁹. Dolayısıyla genel kurul kararlarının geçerliliği hem hukuki işlemlerin geçerlilik şartlarını düzenleyen genel hükümlere hem de TTK'nın özel hükümlerine tabi olacaktır⁴⁰. Geçerli bir genel kurul kararından söz edebilmek için kararın toplantı ve karar yetersayılarına, kanuna, esas sözleşmeye, iyi niyet kurallarına uygun şekilde alınması ve tescile tabi kararların ticaret siciline tescil edilmesi gerekmektedir⁴¹.

³⁹ Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu (n 10) 588; Hasan Pulaşlı, 'Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Sakatlığı ve Müeyyidesi' (2013) Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C XVII S 1-2 885 (“Pulaşlı, Genel Kurul Kararları”); Fahrettin Önder, 'Yargıtay Kararları Açısından Limited Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü' (2005) Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C 7 S 1 103.

⁴⁰ Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu (n 10) 594.

⁴¹ Pulaşlı Genel Kurul Kararları (n 39) 887.

B. Kanuna Aykırı Genel Kurul Kararlarına Uygulanacak Müeyyide

Kanuna aykırı genel kurul kararlarının sakatlığının söz konusu olduğu durumlarda yokluk, butlan veya iptal olmak üzere üç farklı müeyyide gündeme gelebilir⁴². Bu çalışmada TTK Geçici m 13 bağlamında alınan ve kurucu unsurlar bakımından geçerli genel kurul kararları incelendiğinden yalnızca iptal ve butlan tartışma konusu yapılacaktır.

1. İptal

Yokluk ve butlan halleri dışında kalan genel kurul kararlarının sakatlığına uygulanan müeyyide iptal edilebilirliktir. Bu konu TTK m 445 ve m 446 hükümlerinde düzenlenmiştir. Buna göre iptal davası kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı genel kurul kararları aleyhine açılabilir⁴³.

Müeyyidenin hangisi olacağına dair şüphe bulunması halinde kararın iptale tabi olduğunun kabul edilmesi gerekir⁴⁴. Söz konusu kabul, butlanın ikincilliği ilkesi veya sakınma ilkesi olarak adlandırılan ve geçersizliğin sebebine ilişkin tereddüt yaşanması halinde hukuka aykırılığın çok ağır olmadığı görüşüne dayanmaktadır⁴⁵. Geçici m 13'e aykırılık teşkil edebilecek bir genel kurul kararının iptal değil butlan kapsamında tartışılmasının isabetli olacağı kanaatindeyiz.

2. Butlan

Genel kurul kararlarının bir hukuki işlem olması nedeniyle söz konusu kararların butlanı da, hukuk düzeni tarafından öngörülen geçerlilik şartlarını içermemesi sebebiyle, başlangıçtan itibaren hüküm ve sonuç doğurmaması anlamına gelmektedir⁴⁶. TTK m 447 veya 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu (**TBK**) m 27 hükümlerine aykırılık teşkil eden haller içeren genel kurul kararları batıldır.

TBK m 27 gereğince yasanın emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine ve kişilik haklarına aykırı ya da konusu imkânsız olan genel kurul kararları butlan müeyyidesine tabidir. TTK m 447'de de ayrıca örneksene yoluyla üç butlan hali sayılmıştır⁴⁷. TTK m 447'de açıkça sayılan butlan halleri TBK m 27'de sayılan butlan hallerinden sadece emredici hükümlere aykırılığa örnek verilebilir. Dolayısıyla özel

⁴² Dördüncü ihtimal olarak askıda hükümsüzlük konusunda ayrıntılı bilgi için bkz Erdoğan Moroğlu *Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü* (8. Baskı, On İki Levha 2017) 32 vd.

⁴³ İptal davasını açmaya m 446'da sayılan kişiler yetkilidir ve hak düşürücü süre karar tarihinden itibaren üç aydır. Genel kurul kararının iptali için mutlaka dava açılması gerekmekte olup iptal edilebilirlik itiraz veya def'i niteliğinde değildir. Hâkim tarafından re'sen dikkate alınmaz. Ayrıntılı bilgi için bkz Rauf Karasu, *Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi* (Güncelleştirilmiş 2. Bası, Yetkin 2015) 90 vd. Genel kurul kararının iptali, kararın mahkeme tarafından geriye dönük olarak ortadan kaldırılmasını sonucunu doğurur. Bkz Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu (n 10) 598.

⁴⁴ Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu (n 10) 598; Pulaşlı (n 17) 360.

⁴⁵ Bkz TTK m 447 Gerekeçesi; aynı yönde bkz Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat *Cilt 2/2* (n 22) 18.

⁴⁶ Pulaşlı (n 17) 352.

⁴⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat *Cilt 2/2* (n 22) 18 vd., 74 vd.

nitelikteki bir düzenleme olan TTK m 447 hükmüne nazaran genel nitelikteki TBK m 27 aynı anda uygulanmaya devam edecektir⁴⁸.

Butlan halleri çok geniş yorumlanmamalıdır. Çünkü batıl genel kurul kararlarının tespitinde butlanın ikincilliği ilkesi uygulanmakta olup ayrıca TTK m 445 karşısında TTK m 447 hükmü istisnai niteliktedir⁴⁹. Nitekim TTK m 447 hükmünün gerekçesinde de bu husus şöyle açıklanmıştır:

“Sakinme, hükmün içerdiği bir ilkedir. Özellikle sözcüğü bu sebeple sınırlayıcı bir işleve de sahiptir. Konusu itibarıyla bâtil olan genel kurul kararları, bazı niteliklere sahip paysahipliği haklarını kaldıran veya sınırlandıran, anonim şirketin temel yapısını bozan ve sermayenin korunması ilkesine aykırı olan kararlara özgülenmiştir.”⁵⁰

Sermayenin korunması ilkesi, pay sahiplerinin, alacaklıların, şirket çalışanları ile genel olarak ekonomik hayat ve nihayetinde kamu menfaatinin korunmasını hedefler⁵¹. Sermayenin korunması, alacaklıların ve diğer menfaat sahiplerinin korunması yanında şirketin ekonomik istikrarını koruyabilmesi ve varlığının devam edebilmesi açısından hayati öneme sahiptir⁵². Sermayenin korunması ilkesi tüm sermaye şirketleri için geçerlidir⁵³ ve bu ilkenin kapsamına kanuna aykırı her türlü ödeme ve malvarlığı çıkışının engellenmesi ile kanundaki şartlara aykırı kâr dağıtılmaması da girmektedir⁵⁴. İhtiyatlılık politikası gereği çıkarılan ve dolayısıyla sermayenin korunmasına da hizmet eden Geçici m 13 ile getirilen sınırlamayı doğrudan ihlal eden bir genel kurul kararının TTK m 447/1/(c) bendi kapsamında butlana tabi olup olmadığı tartışılması gerekir. Öğretide görüş birliğiyle bu hükmün (c) bendinin ihlalinin mutlak butlanla sakat olduğu kabul edilmektedir⁵⁵.

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde TTK Geçici 13. madde ile getirilen dağıtım sınırlaması ve ortaya çıkabilecek ihtimalleri ayrı ayrı değerlendirmenin uygulamaya yol gösterici olacağı kanaatindeyiz.

⁴⁸ Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu (n 10) 597.

⁴⁹ Bkz TTK m 447 Gerekçesi, Karasu (n 41) 70; Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat *Cilt 2/2* (n 22) 17.

⁵⁰ Bkz TTK m 447 Gerekçesi.

⁵¹ Bkz TTK m 447 Gerekçesi; Çolgar Toraman (n 35) 127; Korkut (n 36) 125.

⁵² Tekinalp *Sermayenin Korunması* (n 36) 1693; Karşoğlu (n 18) 201.

⁵³ Tekinalp *Sermayenin Korunması*, (n 36) 1681.

⁵⁴ Üçışık ve Çelik, (n 10) 313; Korkut (n 36) 126.

⁵⁵ Tekinalp *Sermayenin Korunması*, (n 36) 1698; Bu konudaki tartışmalar hakkında ayrıntılı bilgi için bkz Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat *Cilt 2/2* (n 22) 73 vd; Moroğlu (n 42) 169 vd.

C. Geçici m 13'ün Yürürlük Tarihinden Önce Alınmış Olan Genel Kurul Kararları

1. İcra Edilmiş Genel Kurul Kararları

TTK Geçici m 13 hükmünün yürürlük tarihi 17.04.2020 olup bu düzenlemenin icra edilmiş genel kurul kararları için geçmişe yürütmesi söz konusu değildir. Bu nedenle 17.04.2020 tarihinden önce yapılan bir genel kurulda herhangi bir sınırlama olmaksızın kâr payı dağıtımı yapılması veya kâr payı avansı dağıtım yetkisi verilmesi mümkün olmuştur. Geçici 13. maddenin yürürlüğe girmesinden önce alınmış olan genel kurul kararları icra edilmişse, diğer bir ifade ile kararlaştırılan kâr paylarının tamamı dağıtılmışsa artık bahse konu işlemler açısından Geçici m 13 hüküm ve sonuç doğurmayacaktır.

2. İcra Edilmemiş Genel Kurul Kararları

Türkiye'de şirket genel kurulları çoğunlukla Mart ayının sonuna doğru yapılmaktadır. Bu sebeple de genel kurul kararlarının tescili ve icrası takip eden aylara sarmaktadır. Dolayısıyla Geçici m 13 yürürlüğe girmeden önce alınmış bir genel kurul kararının icrasının yürürlük tarihinden sonraya kalması muhtemeldir. Bu ihtimali dikkate alan kanun koyucu da bu duruma ilişkin özel bir düzenleme yapmıştır.

a. Kâr Payı Dağıtım

TTK Geçici 13. maddenin ikinci fıkrasında yer alan özel düzenlemeye göre 17.04.2020 tarihi itibarıyla henüz pay sahiplerine ödeme yapılmamışsa veya kısmi ödeme yapılmışsa, 2019 yılı net dönem kârının %25'ini aşan kısma ilişkin ödemeler de düzenlemenin yürürlükte kaldığı süre boyunca ertelenecektir. Konuyu örnekler üzerinden şöyle açıklayabiliriz:

- (1) 17.04.2020 tarihinden önce yapılan genel kurulda 2019 net dönem kârının tamamının dağıtılmasına karar verilmiş olmasına rağmen 17.04.2020 tarihi itibarıyla bu ödeme henüz yapılmamışsa kârın ancak %25'i dağıtılabilecektir.
- (2) 17.04.2020 tarihinden önce yapılan kısmi ödemeyle net dönem kârının yarısı dağıtıldıysa bu halde zaten %25 sınırından fazlası dağıtılmış olduğu için geri kalan kısım dağıtılamayacaktır.
- (3) 17.04.2020 tarihinden önce yapılan kısmi ödemeyle net dönem kârının %20'si dağıtılmışsa, ancak geri kalan %5'lik kısım dağıtılabilecektir.

b. Serbest Yedek Akçe

Tebliğ m 4/3'e göre 17.04.2020 tarihinden önce alınan ancak icra edilmeyen genel kurul kararlarında hesap döneminde zarar edilmiş olmasına karşın serbest yedek akçelerden dağıtım kararı alınmışsa, bu kararın da 17.04.2020 tarihi itibarıyla icra edilmemiş olan kısmının dağıtımını ertelenmiştir. Buna göre hesap döneminde zarar etmemiş olan şirketler açısından serbest yedek akçeden dağıtım yapılması mümkündür.

c. Kâr Payı Avansı

17.04.2020 tarihinden önce alınan genel kurul kararında kâr payı avansı dağıtım yetkisi verilmişse henüz dağıtılmamış avans ödemeleri de düzenlemenin yürürlük süresi boyunca ertelenmiştir⁵⁶.

d. Zamanaşımı ve Faiz

Kâr payı alacağını talep hakkı, alacağın muaccel olmasından itibaren 5 yıllık zamanaşımına tabidir (TBK m 147). Geçici m 13/2 ile getirilen sınırları aşan ve hükmün yürürlükte kaldığı süre boyunca ertelenmiş olan ödemelerin talep edilmesine ilişkin olarak erteleme süresince zamanaşımının duracağını kabul etmek isabetli olacaktır⁵⁷.

Ayrıca Tebliğ m 4 doğrultusunda Geçici m 13 gereği ertelenmiş ödemeler için faiz de talep edilemeyecektir.

D. Geçici m 13'ün Yürürlük Tarihinden Sonra Alınan Genel Kurul Kararları

Serbest yedek akçe, kâr payı avansı veya Geçici m 13'te belirlenen sınırları aşan kâr payı dağıtımına ilişkin genel kurul kararlarının yanında bu hükme uygun olarak alınan genel kurul kararlarının da geçerliliği hakkında bazı tartışmalar mevcuttur⁵⁸.

⁵⁶ Tebliğ m 4/4

⁵⁷ Ali Dural, 'COVID-19 Salgını Nedeniyle Türk Ticaret Kanunu'na 7244 Sayılı Kanunla Eklenen Geçici 13. Madde ile Sermaye Şirketlerinde Kar Dağıtımına Getirilen Sınırlamalar' (LexperaBlog, 20 Nisan 2020) <https://blog.lexpera.com.tr/covid-19-salgini-nedeniyle-turk-ticaret-kanununa-eklenen-gecici-13-madde-ile-sermaye-sirketlerinde-kar-dagitimina-getirilen-sinirlamalar/> Erişim Tarihi 28 Nisan 2020.

⁵⁸ Paslı COVID-19 salgını ile mücadele kapsamında alınan sokağa çıkma yasağı, seyahat kısıtlaması gibi önlemlerin pay sahiplerinin genel kurul toplantısına katılımına olumsuz etki edebileceğini, böyle bir durumun da eşit işlem ilkesine aykırı olması ve genel kurulun usulsüz toplanması sonucunu doğurması sebebiyle alınan tüm genel kurul kararlarının geçersiz olacağını ifade etmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz Ali Paslı, 'Anonim/Limited Ortaklık Genel Kurul Toplantılarının 7244 sayılı Özel COVID-19 Kanunu Sonrasındaki Durumu: Sermaye Şirketlerindeki Ortakların Sağlığının Değeri Var mıdır?' (Ticaret Kanunu.Net, 20 Nisan 2020) <http://www.ticaretkanunu.net/ali-pasli-anonim-limited-ortaklik-genel-kurul-toplantilarinin-7244-sayili-ozel-covid-19-kanunu-sonrasindaki-durumu-sermaye-sirketlerindeki-ortaklarin-sagliginin-degeri-var-midir/> Erişim Tarihi 11 Mayıs 2020; Ali Paslı, 'COVID-19 Salgınının Anonim ve Limited Ortaklık Yıllık Olağan Genel Kurul Toplantılarına Etkisi: Güncel Koşullar Süreerken Genel Kurul Kararı Alınabilir mi?' (Ticaret Kanunu.Net, 24 Mart 2020) <http://www.ticaretkanunu.net/covid-19-salgininin-anonim-ve-limited-ortaklik-yillik-olagan-genel-kurul-toplantilarina-etkisi-guncel-kosullar-surerken-genel-kurul-karari-alinabilir-mi/> Erişim Tarihi 11 Mayıs 2020.

Bu çalışmada Geçici 13. maddeye aykırılık teşkil edebilecek genel kurul kararları farklı ihtimaller dâhilinde incelenecektir.

1. Kanuni Sınırı Aşan Kısımın Dağıtılması Hali

Geçici 13. maddenin emredici nitelikte olduğu ve esasen bir sermayenin korunması hükmü olduğu göz önüne alındığında kural olarak bu düzenlemeye aykırı kararların batıl olduğu kabul edilmelidir. Öğretideki bir görüş, Geçici m 13'e aykırı genel kurul kararının TTK m 1530/1 gereği batıl olduğunu ileri sürmüştür. Bu görüşe göre genel kurul kararları hukuki işlem niteliği taşıdığından ve Geçici m 13 de ticari bir hüküm niteliğinde olduğundan bu hükme aykırı genel kurul kararları TTK m 1530/1 kapsamında değerlendirilmelidir⁵⁹.

Geçici 13. maddeye aykırı genel kurul kararlarına uygulanacak müeyyidenin dayanağının TTK m 1530 olup olamayacağı tartışmalıdır. Zira genel kurul kararlarının butlanı TTK m 447'de açıkça düzenlenmiştir. Dolayısıyla "*Ticari hükümlerle yasaklanmış işlemler ile mal ve hizmet tedarikinde geç ödemenin sonuçları*" başlıklı TTK m 1530 hükmü, TTK'nın diğer hükümleri ve düzenlendiği yer ile metne dahil olan başlık hep birlikte değerlendirilmelidir. Hükmün lafzı tam açık olmamakla birlikte sistematik yorum açısından TTK 1530. madde hükmünün uygulama alanının esasen mal ve hizmet tedarikine ilişkin işlemler veya şartlarla sınırlı olması gerektiği kanaatindeyiz. TTK m 1530'un gerekçesinde, 6762 sayılı Kanun'un 1466. maddesinde öngörülen ticarî hükümlerde belirlenen sınırların aşılması halinde, yapılan sözleşmelerin tamamının geçersiz kılınması yerine, kısmî geçersizlik

⁵⁹ Dural (n 57).

kavramının korunduğu ifade edilmiştir⁶⁰. O halde TTK Geçici m 13 hükmüne aykırı bir genel kurul kararı söz konusu olduğunda, TTK m 1530'un karşılığı olan eski 6762 sayılı TTK m 1466'nın gerekçesindeki açıklamalar ile TTK m 447 hükmü birlikte dikkate alındığında genel kurul kararlarının butlanını özel olarak düzenleyen TTK m 447 çerçevesinde bir değerlendirme yapılarak bir sonuca varılmasının daha isabetli olacağı kanaatindeyiz⁶¹.

Geçici 13. maddenin yürürlüğe girmesinden sonraki tarihli bir genel kurul kararında hükümde getirilen sınırlamalara aykırı şekilde dağıtım yapılmasına karar verilir ve icra edilirse iki ihtimalin ortaya çıkması mümkündür. İlk olarak alınan genel kurul kararının bir bütün halinde batıl olduğu söylenebilir. Böyle bir yorum da esasen TTK m 447/1/(c) bendine ilişkin öğretinin görüşüne de uygundur⁶². İkinci olarak ise kararın yalnızca TTK Geçici m 13 ile getirilen sınırlamaya aykırı kısımları batıl kabul edilerek genel kurul kararının tamamının değil, yalnızca kâr payı dağıtımına ilişkin

⁶⁰ TTK m. 1530'un karşılığı olan eski 6762 sayılı TTK m. 1466'nın gerekçesi dikkate alındığında 1530 hükmünün ilk cümlesinin amacıyla uyumlu olduğunu ve yeni olan 2. fıkranın da esasen 1466'nın gerekçesinde ifade edildiğini söyleyebiliriz. 6762 sayılı TTK m 1466'nın gerekçesi şöyledir (<http://www.ticaretkanunu.net/eski-ttk/> Erişim Tarihi 18 Ağustos 2020):

"MADDE 1466: Birtakım akitlerin veya hukuki muamelelerin yapımlarının caiz olmadığı veya birtakım hukuki muameleleri yapanların şu veya bu cezalara çarptırılacakları şeklinde hükümler derpiş eden kanunların tabikatında bilhassa ilk zamanlarda birtakım tereddütler hissedilmektedir. Halbuki hususi hükümden aksi anlaşılmadıkça yapılması caiz olmadığı bildirilen veyahut sadece yapanların ceza göreceği bildirilen muamelelerin Borçlar Kanununun 20 ci maddesi hükmüncüye bütül sayılmaları esastır. Birinci cümle bu noktada tereddütleri kaldırmaktadır. Gerçekten ticari olmıyan muameleler hakkında da durum ayındır ve bu cihet Borçlar Kanununun 20 nci maddesine ait ilmi eserlerden anlaşılmaktadır. Fakat burada sadece ticari hükümlerle konulan yasakların müeyyidesi için açık hüküm konulması kâfi görülmüş ve muhalif mefhum yoluyla ticari olmıyan muameleler sahasında aksi neticeye varılmaması için bu cihet burada belirtilmiştir.

Tasarının birinci maddesindeki tarifen anlaşılacağı üzere bir ticari işletmenin yapacağı her hangi bir muameleyi ceza tehdidi altında bulunduran umumi veya hususi ceza kanunlarındaki hükümler dahi ticari hükümlerden sayılmakla gerektir. Bu itibarla bir kanunun sadece ceza hükümlerini ihtiva ettiği ileri sürülerek ona aykırı olan muameleler hakkında tasarının bu maddesinin tatbik edilemeyeceği ortaya atılamaz.

Gerek harb ve fevkalâde hallerde gerekse iktisadi birtakım sebeplerle, nizam altında tutulmak bilfarz bir narha tâbi tutulmak lâzımgelen akitlerde butlan hükmünün mutlak şekilde tabiki, korunmak istenen kimselerin menfaatlerine asla uygun düşmez. Bu bakımdan bir akit uyarınca yerine getirilecek edalar meselâ teslim edilecek mallar veya ödenecek paralar hakkında en yüksek bir had tesbit edilmiş bulunmasına rağmen bu haddi aşkın olarak yapılan akitlerdeki edaların ancak haddi aşan kısmının hükümsüz sayılması ve fakat en yüksek hat içinde olan kısmın muteber tutulması kanun koyucunun en yüksek had koymayı derpiş ederek varmak istediği koruma gayesine uygundur. İkinci cümle hükmü, bu esası belirtmek üzere konulmuştur. Fakat hususi kanun hükmünden aktin tamamının bütül olacağı anlaşılmakta ise bittabi bu madde hükmü yerine ö hususi hüküm tatbik olunacaktır.

Borçlar Kanununun 20 nci maddesinin son cümlesi hükmüncüye kanuna aykırı şartlar olmaksızın aktin yapılmıyacağı kati olarak bilindiği takdirde aktin tamamen bütül sayılacağı kabul edilmiş olduğundan en yüksek haddi aşan akitlerde kanuna aykırı olarak en yüksek haddi aşan alacağın alacaklısı bulunan kimsenin bu hükmü ileri sürüp aktin tamamıyla bütül olduğunu tesbit ettirmesi dahi mümkündür. Halbuki bu imkân en yüksek had hakkındaki kanun hükmünün konuluş gayesine aykırı düşer. Bu engeli de ortadan kaldırmak üzere son cümle hükmü konulmuş ve böylece ikinci ve üçüncü cümleler hükmünün tabikinin önlenmesine meydan bırakılmamıştır."

⁶¹ Bu yönde bkz Pınar ve Türkoğlu (n 3); Karababa (n 3). TTK Geçici m. 13 hükmüne aykırı genel kurul kararlarının sermayenin korunması ilkesine aykırılıktan bahisle batıl kabul edilmemesi gerektiği yönünde aksi görüşte Aytağar (n 3) 405. Ancak sermayenin korunmasından amaç esasen şirket malvarlığının korunmasıdır. Bu nedenle ilkenin kapsamına kanuna aykırı her türlü ödemeye ve malvarlığı çıkışının engellenmesi ile kanundaki şartlara aykırı kâr dağıtılmaması da girdiğinden [Tekinalp Poroy ve Çamoğlu (n 10) 316; Üçışık ve Çelik, (n 10) 313; Korkut (n 36) 126] bahse konu hükme aykırı bir uygulamanın da sermayenin korunması ilkesine aykırı olacağını söylemenin isabetli olduğu kanaatindeyiz.

⁶² Tekinalp *Sermayenin Korunması*, (n 36) 1698; Kırcı, Şehirali Çelik ve Manavgat *Cilt 2/2* (n 22) 73 vd; Moroğlu (n 42) 169 vd.

%25 sınırını aşan veya geçmiş yıl kârları, serbest yedek akçeler ve avans payı dağıtımı kısmının butlana tâbi olması sonucuna ulaşılabilir. Kanaatimizce ikinci ihtimalde kısmi butlan⁶³ müeyyidesinin kabul edilmesi ve hukuki işlem lehine yorumla⁶⁴ kararın kanuna uygun kısımlarının geçerli kabul edilerek sonuç doğurması, Geçici m 13 hükmünün amacına, genel kurul kararı alınması ve toplantının düzenlenmesi için gerçekleştirilmesi gereken prosedürlerin fazlalığı dikkate alındığında da usul ekonomisine daha uygun olacaktır. Ayrıca COVID-19 tehlikesi halen devam ettiğinden 2020 yılı içinde yeni bir genel kurul toplantısı yapılmasının mümkün olamayacağı ihtimali de göz önüne alınmalıdır.

2. Kanuni Sınırı Aşan Kısmın Dağıtılmaması Hali

TTK Geçici m 13 kapsamında değerlendirilmesi gereken son ihtimal hükmün yürürlüğe girmesinden sonraki tarihli bir genel kurulda, hükümde belirtilen sınırları aşar şekilde karar alınması ancak kararın icra edilmemesidir.⁶⁵ 17.04.2020 tarihinden sonraki bir genel kurulda kanuni sınırı aşar şekilde karar alınmasına ilişkin iki farklı ihtimal gündeme gelebilir:

a. Kanuni Sınırı Aşan Kısmın Derhal Dağıtılmasına Karar Verilmesi

17.04.2020 tarihinden sonra alınan bir genel kurul kararında doğrudan TTK Geçici m 13 ile getirilen sınırlamalara aykırı şekilde dağıtım kararı alınmış ve kararın icrasına ilişkin herhangi bir erteleme öngörülmemiş olabilir. Böyle bir durumda sermayenin korunması ilkesine ilişkin emredici bir hükme aykırılık içeren kararın batıl olacağını kabul etmek gerekir. Ancak bu genel kurul kararının sadece TTK Geçici m 13'e aykırı kısımlarının, yukarıdaki açıklamalarımız dikkate alındığında, kısmi butlana tabi olması gerektiği kanaatindeyiz. Böyle bir yorumla genel kurul kararının kanuna uygun kısımlarının geçerli kabul edilmesi ve sonuç doğurması, ilgili hükmün gaî (amaçsal) yorumuna ve usul ekonomisine daha uygun olacaktır.

⁶³ TTK hükümlerinde kısmi butlan kavramı yer almamakla birlikte TTK m 1 ile bu kanunun 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun (*TMK*) ayrılmaz bir parçası olduğu düzenlenmiştir. TBK m 646 ise bu kanunun *TMK*'nin beşinci kitabı olup, onun tamamlayıcısı olduğunu hüküm altına almıştır. Dolayısıyla TTK'da hüküm bulunmayan hallerde TBK hükümlerine başvurulabileceği kabul edilmelidir. TBK m 27/2 ile sözleşmenin bir kısmının geçersiz olmasının diğer kısımları etkilemeyeceği ifade edilerek kısmi butlan düzenlenmiştir. Butlan sebebi sözleşmenin yalnızca bir bölümünün batıl olmasına sebep olurken sözleşmenin diğer kısımlarının geçerliliğini korumasında hukuka aykırılık bulunmuyorsa kısmi butlan kabul edilmelidir. Fikret Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (24. Baskı, Yetkin 2019) 336, 337. Kısmi butlanı düzenleyen TBK m 27/2 hükmünün genel bir hukuk ilkesinin uygulanması olduğu ve sözleşme dışındaki diğer hukuki işlemlere de uygulanması gerektiği hakkında bkz Veynel Başpınar, *Borç Sözleşmelerinin Kısmi Butlanı* (Adalet 1998) 49. Bu açıklamalar dikkate alındığında tıpkı sözleşme gibi bir hukuki işlem olan genel kurul kararları için de kısmi butlan kurumunun kıyasen uygulanması mümkündür.

⁶⁴ Kısmi butlan kurumuyla sözleşmenin bir kısmının geçerli kabul edilmesinin dayanağı sözleşme lehine yorum ilkesidir. Eren (n 63) 381.

⁶⁵ Kâr dağıtımına ilişkin genel kurul kararında dağıtım zamanını da tespit edilmesi gerektiği hakkında bkz İmregün (n 10) 434; Üçışık ve Çelik, (n 10) 295.

b. Kanuni Sınırı Aşan Kısımın Kısıtlama Sona Erdikten Sonra Dağıtılmasına Karar Verilmesi

17.04.2020 tarihinden sonra alınan bir genel kurul kararında net dönem kârının %25'inin derhal, geri kalan kısmının ve/veya serbest yedek akçeler ile kâr payı avansının ise TTK Geçici m 13 yürürlükten kalktıktan sonra dağıtılmasına karar verilmesi mümkündür. Kurul kararında bu durumun özel olarak belirtilmesi halinde Geçici m 13 sınırını aşan kısma ilişkin kararın geçerli olup olmayacağıın incelenmesi gerekir.

Gaî (amaçsal) yorum ilkesi göz önüne alındığında açıkça net dönem kârının %25'inin dağıtılmasına, bu miktarı aşan kısmın ve/veya geçmiş yıl kârları ile avans paylarının bu kanuni düzenleme ile öngörülen sürenin geçmesinden sonra dağıtılmasına ilişkin bir genel kurul kararının, TTK Geçici m 13'e uygun kabul edilmesi daha isabetli olacaktır⁶⁶. Kanaatimizce aksi yönde bir yorum, ilgili hükmün yorumlanmasında dikkate alınması gereken anayasaya uygun yorum ilkesiyle bağdaşmayacaktır. Zira %25 sınırını aşan miktarın kanunun yürürlükten kalkmasından sonra dağıtılmasına yönelik kararın geçersiz sayılması irade özerkliğine⁶⁷ ve pay sahiplerinin mülkiyet hakkına bir müdahale olup böyle bir müdahale ölçülülük ilkesine aykırılık teşkil edecektir.

Ölçülülük ilkesi, ulaşılmak istenen amaç için kullanılan aracın ölçülü olması gerektiği anlamına gelir⁶⁸. TTK Geçici m 13 ile ulaşılmak istenen amaç; sermayenin korunması ve COVID-19 salgınının şirketlerde sebep olduğu finansman ihtiyacının karşılanması için nakit çıkışının sınırlandırılmasıdır. Hükümde öngörülen sınırı aşan ödemelerin kanunun yürürlükten kalkmasından sonra dağıtılmasına ilişkin bir genel kurul kararının, Geçici m 13 gereğince batıl kabul edilmesinin ölçülülük ilkesine uygun olmadığı düşüncesindeyiz.

Ölçülülük ilkesinin alt ilkeleri elverişlilik, gereklilik ve orantılılık ilkeleridir⁶⁹. Kullanılan aracın amaca ulaşma noktasında hiçbir etkisi bulunmuyorsa aracın elverişli

⁶⁶ Aksi yönde Dural (n 57). Dural, TTK Geçici m 13 birinci fıkrasındaki düzenlemeye aykırı olarak maddenin yürürlüğe girdiği 17.04.2020 tarihinden sonra 2019 faaliyet yılına ilişkin genel kurullarda net kârın %25'ini aşan oranda dağıtılmasına karar verilebileceği ve fakat kâr payı ödemelerinin ikinci fıkradaki kurallara tabi olacağı şeklinde anlaşılmasının mümkün olmadığını ifade etmiştir.

⁶⁷ Anayasa Mahkemesi'nin 05.03.2009 tarihli ve 27160 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2004/87 E ve 2009/5 K sayılı kararında irade özerkliği kavramı "*Özel hukukta irade özerkliği, kişilerin yasal sınırlar içerisinde istedikleri hukuki sonuca bu yoldaki iradelerini yeterince açığa vurarak ulaşılabilmelerini ifade etmektedir.*" şeklinde açıklanmıştır. Irade özerkliği ile hukuki işlem ilişkisi için bkz Başpınar (n 63) 35, 36.

⁶⁸ Metin Yüksel, 'Temel Hakların Sınırlanması ve Ölçülülük' (2017) SDÜHFCD C 7 S 1 6.

⁶⁹ Fazıl Sağlam, *Temel Hakların Sınırlanması ve Özü* (AÜSBF yayını 1982) 144; Yüksel (n 68) 7; Anayasa Mahkemesi'nin 31.05.2016 tarihli ve 29728 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2016/6 E ve 2016/37 K sayılı kararında ölçülülük ilkesine ilişkin "*kanun koyucu, düzenlemeler yaparken hukuk devleti ilkesinin bir gereği olan ölçülülük ilkesiyle de bağlıdır. Bu ilke ise "elverişlilik", "gereklilik" ve "orantılılık" olmak üzere üç alt ilkedен oluşmaktadır. "Elverişlilik", getirilen kuralın ulaşılmak istenen amaç için elverişli olmasını, "gereklilik", getirilen kuralın ulaşılmak istenen amaç bakımından gerekli olmasını, "orantılılık" ise getirilen kural ile ulaşılmak istenen amaç arasında olması gereken ölçüyü ifade etmektedir. Bir kuralda öngörülen düzenleme ile ulaşılmak istenen amaç arasında da "ölçülülük ilkesi" gereğince makul bir dengein bulunması zorunludur.*" ifadeleriyle hüküm kurulmuş ve ölçülülük ilkesiyle alt ilkeleri tanımlanmıştır.

olmadığı kabul edilir⁷⁰. TTK Geçici m 13 yürürlükten kalktıktan sonra dağıtım öngören bir genel kurul kararının batıl kabul edilmesinin hüküm yürürlükte kaldığı süre içinde şirketten nakit çıkışını sınırlama amacına hiçbir etkisi bulunmadığından elverişli bir araç olmadığı açıktır.

Ulaşılmak istenen amaca daha az müdahale eden bir başka araç ile ulaşmak mümkünse kullanılan aracın gerekli olmadığı sonucu ortaya çıkar⁷¹. Bu kapsamda bir değerlendirme yapmak gerekirse, söz konusu genel kurul kararı geçerli kabul edildiğinde de TTK Geçici m 13 ile ulaşılacak istenen belli süre nakit sermayeyi şirkette tutma amacına ulaşılmaktadır. Zira kararın uygulanması halinde de TTK Geçici m 13 ile şirkette kalması amaçlanan sermaye şirketten çıkmamış olacaktır. Öyleyse %25 sınırını aşan miktarın kanunun yürürlükten kalkmasından sonra dağıtılmasına yönelik kararın geçersiz sayılması amaca ulaşmada gerekli bir araç değildir.

Kanuni sınırı aşan kısımların kanuni kısıtlama kalktıktan sonra dağıtılması kararını geçersiz kabul etmenin orantılılık ilkesiyle de uyumlu olmadığı açıktır. Çünkü kullanılan aracın gerekli olmadığı tespit edildiği takdirde orantılılık denetimi yapılmasına da gerek kalmamaktadır⁷².

Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda, Geçici 13. maddenin sınırlarını aşan kısmın kanunun yürürlükten kalkmasından sonra dağıtımını öngören bir genel kurul kararının batıl kabul edilmesi ölçülülük ilkesine aykırı olacaktır. Netice itibariyle Geçici m 13'ün yürürlükten kalkmasından sonra hükümde belirtilen sınırı aşan kısmın dağıtımına ilişkin genel kurul kararının geçerli kabul edilmesinin anayasaya uygun yorum ilkesi gereğince isabetli olacağı kanaatindeyiz.

3. Kazanç Payı ve Ortakların Borçlanmasına İlişkin Karar Alınması Hali

Kazanç payı esasen belirli dönemlerde ödenen sabit bir bedel olmayıp TTK m 394 doğrultusunda şirket kârından alınan paydır⁷³. Kazanç payının hangi şartlarda ödeneceği TTK m 511'de düzenlenmiştir. Kazanç payının istenebilir hale gelmesinin ön şartı genel kurul tarafından önce kâr payı dağıtımını kararı alınmış olmasıdır⁷⁴.

Daha önce de bahsedildiği üzere TTK Geçici m 13'ün amacı; şirket sermayesinin korunması ve şirketten nakit çıkışının sınırlandırılmasıdır. Her ne kadar Geçici m 13'te açıkça kazanç payından söz edilmese de kazanç paylarının serbestçe dağıtılmasının

⁷⁰ Sağlam (n 69) 114,115; Yüksel (n 68) 8.

⁷¹ Sağlam (n 69) 115; Yüksel (n 68) 11.

⁷² Yüksel (n 68) 13.

⁷³ Tekinalp (n 18) 277; Yanlı (n 14) 22; Ayhan, Çağlar ve Özdamar (n 17) 319; Hasan Pulaşlı 'Anonim Şirket Yöneticilerinin Haksız Yere Aldıkları Kazanç Payı ve Diğer Edimleri İfade Yükümlüğünün Türk ve İsviçre Hukuku Perspektifinden Değerlendirilmesi' Prof. Dr. Hikmet Sami Türk'e Armağan (Turhan 2017) 590, 591 (Pulaşlı, İfade Yükümü). Kazanç payının niteliği konusundaki tartışmalar için bkz Bilgin (n 10) 124, 125.

⁷⁴ Yanlı *Mali Haklar* (n 31) 48; İmregün (n 10) 424; Özer (n 14) 247.

kabulü halinde hükmün amacına uygun bir sonuç doğmayacağı düşüncesindeyiz. Zira kazanç payının dağıtılacak kâr payı ile birlikte hesaplandığında net dönem kârının %25'ini aşması halinde şirket kârının amaçlandığı şekilde şirket bünyesinde tutulması mümkün olmayacaktır.

Yönetim kurulu üyelerine dağıtılan kazanç paylarının TTK m 511 gereğince net dönem kârından dağıtılması sebebiyle TTK Geçici m 13 kapsamında sayılmasının evleviyetle kabulü gerektiği kanaatindeyiz. Zira Geçici m 13'te geçen kâr payı dağıtımını ifadesinin kazanç payını da kapsar şekilde geniş yorumlanması bu hükmün amacına uygun olacaktır. Geçici m 13 kapsamında dağıtımını ertelenen kâr payları için faiz istenemeyeceği göz önüne alındığında kazanç payının ertelenmesi halinde de faiz talep edilemeyeceği kabul edilmelidir. Ancak yabancı şirketler tarafından Türkiye'de TTK'ya göre kurulan şirketler ve bankalar haricinde diğer Türk şirketlerinde esas sözleşmede kazanç payı dağıtımını istisnai olarak görülmektedir. Kazanç payı dağıtımının öngörülmesi halinde de kâr payı dağıtımını içindeki oranı çok yüksek değildir⁷⁵. Yine de net dönem kârının %25'i dağıtılırken yönetim kurulunun kazanç payının da bu oranı aşmayacak şekilde hesaba dâhil edilmesinin gözden kaçırılmaması gerektiği kanaatindeyiz.

TTK Geçici m 13 kapsamında açıkça ifade edilmeyen ancak sermayenin korunmasına hizmet eden bir diğer husus da pay sahiplerinin şirkete borçlanması yasağına ilişkin TTK m 358'in uygulanmasının doğuracağı sonuçlardır. Geçici m 13 kapsamına pay sahibinin şirkete borçlanmasına ilişkin kararların girmediği açık olup esasen bu durum kanuni düzenlemede eksiklik olarak değerlendirilmiştir. Zira şirketin serbest yedek akçelerle birlikte kârı geçmiş yıl zararlarını karşılıyorsa, muaccel sermaye borcu bulunmayan her ortak şirkete borçlanabilecek olup bu yolla TTK Geçici m 13'ün bertaraf edilmesi ve salgın döneminde şirketten bir sınır olmaksızın nakit çıkışı sağlanması mümkündür⁷⁶.

IV. Yönetim Kurulu Üyelerinin Kanuna Aykırı Genel Kurul Kararlarından Sorumluluğu

Yönetim kurulu kendisine tanınan yetkiler dâhilinde karar almanın yanında genel kurul tarafından alınan kararları yürütmekle görevlidir⁷⁷. Öğretide hakim görüş şirket ile yönetim kurulu üyesi arasındaki ilişkinin sözleşme ilişkisi olduğunu ve türünün

⁷⁵ Kar Payı Tebliği m 5/4'e göre esas sözleşmede yönetim kurulu üyelerine, kâr payı dağıtılması hususunda hüküm bulunmasına rağmen, kâr payına ilişkin olarak herhangi bir oran belirlenmemişse; bu kişilere dağıtılacak kâr payı tutarı, her durumda pay sahiplerine dağıtılan kâr payının dörtte birini aşamaz. Hukuka aykırı şekilde ödenen kazanç payının iadesine ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz Pulaşlı *İade Yükümü* (n 73) 591 vd.

⁷⁶ Dural (n 57).

⁷⁷ Ersin Çamoğlu, 'Yönetim Kurulu Üyelerinin Genel Kurul Kararlarının İcrasından Doğan Sorumluluğu Konusunda Yeni Gelişmeler' (Aralık 1971) *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* C 6 S 2 284.

vekalet sözleşmesi olduğunu kabul etmektedir⁷⁸. Taraflar aksini kararlaştırmadığı sürece, bu sözleşme bir vekâlet akdi olarak nitelendirilir⁷⁹. Yargıtay uygulamasında da yönetim kurulunun şirketle arasında vekâlet ilişkisi olduğu ve vekil gibi sorumlu olunacağı kabul edilmektedir⁸⁰.

TTK m 369 ile yönetim kurulu üyelerinin özen ve bağlılık yükümlülüğü düzenlenmiş, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmeleri ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyararak gözetmeleri gerektiği hüküm altına alınmıştır⁸¹.

TTK m 553 ise yönetim kurulu üyelerinin kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal ettikleri takdirde hem şirkete hem pay sahiplerine hem de şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarardan sorumlu olacaklarını düzenlemiştir.

Yönetim kurulu üyelerinin şirkete karşı olan özen yükümlülüğünün bir sonucu yerine getirmekle yükümlü oldukları genel kurul kararının hukuka uygun olsa bile şirket menfaatlerine uygun olup olmadığını değerlendirmek ve bu konuda alınması gereken tedbirleri almaktadır⁸². Nitekim TBK hükümleri kapsamında da vekilin, kendisine verilen talimatın amaca ve vekâlet verenin menfaatine aykırılığına ilişkin vekâlet vereni uyarması gerektiği kabul edilmektedir⁸³.

Genel kurul tarafından hukuka aykırı bir karar alınması durumunda ise söz konusu hukuka aykırı kararı yerine getiren yönetim kurulunun sorumlu olacağı kabul edilmelidir⁸⁴. Zira yönetim kurulunun esasen alınan genel kurul kararının şirket menfaatine uygunluğundan önce hukuka uygunluğunu da denetlemesi gerekir⁸⁵. Yönetim kurulunun, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirme yükümlülüğü, genel kurul kararının kanun emredici hükmüne aykırı olduğunu tespit etmesi halinde kararı uygulamaktan kaçınması ve gerekirse bu hususa ilişkin

⁷⁸ ibid 287; Pulaşlı (n 17) 431; başka bir görüş ise sözleşmenin vekâlet sözleşmesine yakın olmakla beraber sui generis olarak nitelendirilmesinin daha uygun olduğu yönündedir. Bkz Ayhan, Çağlar ve Özdamar (n 17) 305. İsviçre hukukunda murahhas üye olmayan yönetim kurulu üyeleriyle şirket arasındaki ilişki, vekâlet benzeri isimsiz sözleşme (*auftragsähnlicher Innominatkontrakt*) olarak nitelendirilmektedir. Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz Peter Böckli, *Schweizer Aktienrecht* (Vol 2, Schulthess 2009) 1572 vd. Makale kapsamını aşmamak için buradaki tartışmalara değinilmemesi uygun görülmüştür.

⁷⁹ Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu (n 10) 389.

⁸⁰ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 07.07.2010 tarihli, 2010/9-328 E ve 2010/370 K sayılı kararı; Yargıtay 22. Hukuk Dairesi'nin 25.06.2014 tarihli, 2013/6333 E ve 2014/19169 K sayılı kararı (Kazancı veri tabanı).

⁸¹ Özen yükümlülüğü konusunda ayrıntılı bilgi için bkz Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu (n 10) 240,241; Pulaşlı (n 17) 431; Hamdi Pınar, 'Şirketler Hukuku Açısından Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Rekabet İhlallerinden Dolayı Sorumluluğu' (2009) BATİDER C XXV S 4 390 vd.

⁸² Çamoğlu (n 76) 287; Mehmet Helvacı, Emin Çamurcu ve İsmail Türkyılmaz, 'Özellikle Anonim Şirket Açısından Şirket Menfaati Kavramı' Prof. Dr. Hamdi Yasaman'a Armağan (Seçkin 2017) 315.

⁸³ Fikret Eren, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler* (7. Baskı, Yetkin 2019) 742; Haluk Tandoğan, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri* (Cilt 2, Vedat 2010) 445; Mustafa Alper Gümüş, *Türk-İsviçre Borçlar Hukukunda Vekilin Özen Borcu* (Beta 2001) 164,165.

⁸⁴ Hukuka uyma yükümlülüğü kapsamındaki tartışmalar hakkında ayrıntılı bilgi için bkz Pınar (n 81) 385 vd.

⁸⁵ Çamoğlu (n 77) 290.

mahkemeye başvurmasını gerekli kılar⁸⁶. Özen yükümlülüğüne ilişkin bu açıklamalar TTK m 626 gereğince ve m 644'teki atıf sebebiyle limited şirket müdürleri için de geçerlidir⁸⁷.

Netice itibarıyla TTK Geçici 13. maddeye aykırı bir genel kurul kararı alınması halinde bu kararın uygulanması yönetim organlarının özen ve şirket menfaatini gözetme yükümlülüğünün ihlali anlamına gelecektir. Dolayısıyla yönetim organının alınan genel kurul kararının Geçici m 13'te yer alan sınırlamayı aştığı için batıl olan kısımlarını yerine getirmemesi, daha açık bir ifadeyle %25'i aşan kâr payını, serbest yedek akçeleri ve kâr payı avansını dağıtmaması gerekmektedir. Bu halde yönetim organının gerekiyorsa mahkemeye başvurarak söz konusu kararın Geçici m 13'e aykırı kısımlarının butlanının tespitini talep etmekle yükümlü olduğu kabul edilmelidir⁸⁸.

V. Sonuç

COVID-19 salgınının ticari hayata ilişkin olumsuz etkileriyle mücadele kapsamında sermaye şirketlerinin finansman ihtiyacının doğmaması, nakdi sermayesinin güçlü tutulması ve devamlılığının sağlanması için TTK'ya Geçici 13. madde eklenmiştir.

Geçici 13. madde yürürlükte kaldığı sürece şirket sermayesinde bulunan serbest yedek akçelerin ve 2018 yılı ve öncesine ait geçmiş yıl kârlarının dağıtılması yasaklanmıştır. 2019 yılı net dönem kârının ise en fazla %25'inin dağıtılabileceği ve yönetim organlarına kâr payı avansı dağıtım yetkisi verilemeyeceği hüküm altına alınmıştır. İncelememizin konusu olan Geçici 13. maddenin kapsamı, uygulaması ve bu hükmün uygulanmasında ortaya çıkabilecek sorunlar hakkındaki görüş ve değerlendirmemiz kısaca şöyledir:

- (1) Hükmün kapsamına sermaye şirketleri olan anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler dâhil olup hükümde kâr payı, serbest yedek akçe ve kâr payı avansı dağıtımına sınırlamalar getirilmiştir. Ancak bu dağıtım sınırlamalarına tabi olmayacak şirketler Geçici m 13 ve Tebliğ ile sınırlı sayıda belirtilmiştir.
- (2) Geçici m 13'ün yayım ve yürürlük tarihi 17.04.2020 olup bu düzenlemenin ilk fıkrası 17.04.2020 itibarıyla henüz dağıtımına ilişkin genel kurul kararı almayan şirketler bakımından uygulanacaktır. Düzenlemenin ikinci fıkrası ise 2019 yılı dönemine ilişkin dağıtım kararı almış ancak henüz dağıtım yapmamış veya kısmi ödeme yapmış şirketleri de kapsamaktadır. Düzenleme 30.09.2020 tarihine kadar yürürlükte kalacak olup Cumhurbaşkanı bu süreyi 3 ay uzatmaya ve kısaltmaya yetkilidir.

⁸⁶ Çamoğlu (n 77) 291; Helvacı, Çamurcu ve Türkyılmaz (n 82).

⁸⁷ Pulaşlı (n 17) 831 vd; Ayhan, Çağlar ve Özdamar (n 17) 530.

⁸⁸ Dural (n 57); yönetim organının Geçici m 13 hükmüne uygun davranması gerektiği yönünde bkz Karababa (n 3).

- (3) 17.04.2020 tarihinden önce yapılan bir genel kurulda alınan kararların icrası tamamlanmışsa bu işlemler açısından Geçici m 13 hüküm ve sonuç doğurmayacaktır.
- (4) 17.04.2020 tarihi itibarıyla henüz net dönem kârı üzerinden kâr payı ödemesi yapılmamışsa veya kısmi ödeme yapılmışsa, 2019 yılı net dönem kârının %25'ini aşan kısma ilişkin ödemeler Geçici 13. maddenin yürürlükte kaldığı süre boyunca ertelenecektir. Ayrıca bu genel kurul kararında kâr payı avansı dağıtımı yetkisi verilmişse henüz dağıtılmamış avans ödemeleri aynı şekilde ertelenecektir.
- (5) Geçici m 13 yürürlükte kaldığı süre boyunca ertelenmiş olan ödemelerin talep edilmesine ilişkin zamanaşımı duracak, ertelenmiş ödemeler için faiz de talep edilemeyecektir.
- (6) Geçici m 13 ile düzenlenen dağıtım sınırını aşan ve 17.04.2020 tarihinden sonra alınan genel kurul kararlarına ilişkin müeyyidenin hukuki dayanağı tartışmalıdır. Kanaatimize Geçici m 13 sermayenin korunması ilkesine ilişkin bir düzenleme olduğundan bu hükme aykırı kararların TTK m 447 çerçevesinde batıl olup olmadığı incelenmelidir:
 - a. Kanaatimize göre 17.04.2020 tarihinden sonra alınan bir genel kurul kararının sadece TTK Geçici m 13'e aykırı kısımlarının kısmi butlana tabi olması gerekir. Zira bu şekilde genel kurul kararının kanuna uygun kısımlarının geçerli kabul edilerek sonuç doğurması, ilgili hükmün gaî (amaçsal) yorumuna ve usul ekonomisine daha uygun olacaktır.
 - b. 17.04.2020 tarihinden sonra yapılan bir genel kurulda net dönem kârının %25'inin derhal, bunu aşan kısımların Geçici m 13 yürürlükten kalktıktan sonra dağıtılmasının kararlaştırılması da mümkündür. Bu karardaki Geçici m 13'te yer alan sınırları aşan kısmın batıl kabul edilmesinin ölçülülük ilkesine aykırılık teşkil edeceği, bunun yerine bu kararın geçerli kabul edilmesinin anayasaya uygun yorum ilkesi gereğince isabetli bir tercih olacağı düşüncesindeyiz.
- (7) Yönetim kurulu üyelerine dağıtılan kazanç payları Geçici m 13'te doğrudan düzenlenmemiştir. Ancak hükmün asıl amacı şirket net dönem kârının %25'inden fazlasının dağıtılmamasıdır. Kazanç paylarının da net dönem kârından dağıtılması sebebiyle Geçici m 13 kapsamına evleviyetle dâhil edilmesi gerektiği kanaatindeyiz.
- (8) Pay sahiplerinin şirkete borçlanması yasağı da sermayenin korunması ilkesine hizmet eden ancak Geçici m 13 kapsamında sayılmayan eksik bir husustur.

TTK m 385 doğrultusunda Şirketin serbest yedek akçelerle birlikte kârı geçmiş yıl zararlarını karşılıyorsa, muaccel sermaye borcu bulunmayan her ortak Şirkete borçlanabilecek olup bu yolla Geçici m 13'ün bertaraf edilmesi ve salgın döneminde Şirketten bir sınır olmaksızın nakit çıkışı sağlanması mümkün görünmektedir.

- (9) Genel kurul tarafından hukuka aykırı bir karar alınması durumunda bu hukuka aykırı kararı yerine getiren yönetim organı sorumlu olacaktır. Bu nedenle yönetim organının Geçici 13. maddeye aykırı Şekilde net dönem kârının %25'i aşan kâr payını, serbest yedek akçeleri ve/veya kâr payı avansını dağıtmaması gerekmektedir. Bu halde yönetim organı gerekiyorsa mahkemeye başvurarak söz konusu kararın Geçici m 13'e aykırı kısımlarının butlanının tespitini talep etmekle yükümlüdür.

Hakem Değerlendirmesi: DıŐ bağımsız.

Çıkar ÇatıŐması: Yazarlar çıkar çatıŐması bildirmemiŐtir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The authors has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The authors declared that this study has received no financial support.

Bibliyografya/Bibliography

- Akın M Y, ‘Ticaret Bakanlığının 31.03.2020 tarihli Kâr Payı Dağıtımına İlişkin Yazısı Üzerine Düşünceler’ (Ticaret Kanunu.Net, 9 Nisan 2020) (<http://www.ticaretkanunu.net/murat-yusuf-akin-ticaret-bakanliginin-31-03-2020-tarihli-kar-payi-dagitimina-iliskin-yazisi-uzerine-dusunceler/> E T 20 Nisan 2020).
- Ateşagaoglu E, *Vergi Hukuku Bakımından Anonim Şirketlerde Kâr Payı Dağıtımı* (On İki Levha 2012).
- Ayhan R, Çağlar H ve Özdamar M, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar* (2. Baskı, Yetkin 2020).
- Aytuğar B, ‘Anonim Şirketlerde Kar Payı ve Kar Payı Avansı Dağıtımı Hakkında 7244 Sayılı Kanun ile Öngörülen Tedbirler’ (2020) İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 11(2) 396-410.
- Başpınar V, *Borç Sözleşmelerinin Kısmi Butlanı* (Adalet 1998).
- Bilgin Y, *Anonim Ortaklıklarda Kar Dağıtımı ve Kara Katulan Kişiler* (Ankara İktisadi ve Ticari Bilimler Akademisi 1982).
- Böckli P, *Schweizer Aktienrecht* (Vol 2, Schulthess 2009).
- Çağırğan Tuncer S ve Ulusoy Y, ‘Yedek Akçeler’ (2017) DEÜ Hukuk Fakültesi Dergisi *Prof. Dr. Şeref Ertuş’a Armağan* C 19 Özel Sayı 1971-1996.
- Çamoğlu, E, ‘Yönetim Kurulu Üyelerinin Genel Kurul Kararlarının İcrasından Doğan Sorumluluğu Konusunda Yeni Gelişmeler’ (1971) Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi C 6 S 2 283-296.
- Çeker M, ‘Şirkete Borçlanma Yasağı’ (2012) Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi C 18 S 2 659-670.
- Çolgar Toraman E, *Şirkete Borçlanma Yasağı* (On İki Levha 2019).
- Çonkar M H, ‘Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Kâr Payı Hakkına İlişkin Bazı Meseleler’ (2017) İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası C 75 S 2 659-680.
- Dural A, ‘COVID-19 Salgını Nedeniyle Türk Ticaret Kanunu’na 7244 Sayılı Kanunla Eklenen Geçici 13. Madde ile Sermaye Şirketlerinde Kar Dağıtımına Getirilen Sınırlamalar’ (LexperaBlog, 20 Nisan 2020) (<https://blog.lexpera.com.tr/covid-19-salgini-nedeniyle-turk-ticaret-kanununa-eklenen-gecici-13-madde-ile-sermaye-sirketlerinde-kar-dagitimina-getirilen-sinirlamalar/> E T 28 Nisan 2020).
- Eren F, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (24. Baskı, Yetkin 2019).
- Eren F, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler* (7. Baskı, Yetkin 2019).
- Gümüş Mustafa A, *Türk-İsviçre Borçlar Hukukunda Vekilin Özen Borcu* (Beta 2001).
- Gürbüz Usluel A E, *Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Kâr Payı Alma Hakkı* (Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 2016).
- Helvacı M, Çamurcu E ve Türkyılmaz İ, ‘Özellikle Anonim Şirket Açısından Şirket Menfaati Kavramı’ *Prof. Dr. Hamdi Yasaman’a Armağan* (Seçkin 2017).
- İmregün O, ‘Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Kar Payı (Temettü) Hakkı’ *Prof. Dr. Ömer Teoman’a 55. Yaş Günü Armağanı* C 1 2002, 413-343.
- Karababa S, ‘Koronavirüs (COVID-19) Pandemisi Nedeniyle 7244 sayılı Kanun’la Türk Ticaret Kanunu’nda Yapılan Değişikliklerin Sermaye Şirketlerinde Kâr Payı Dağıtımına Etkisi’ (LexperaBlog, 30 Nisan 2020) (<https://blog.lexpera.com.tr/koronavirus-covid-19-pandemisi-nedeniyle-7244-sayili-kanunla-turk-ticaret-kanununda-yapilan-degisikliklerin-sermaye-sirketlerinde-kar-payi-dagitimina-etkisi/> E T 28 Mayıs 2020).
- Karasu R, *Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi* (Güncelleştirilmiş 2. Bası, Yetkin 2015).

- Karslıoğlu H, 'Anonim Şirketlerde Kâr Payının Hesaplanması ve Dağıtım İlkeleri' (2019) Ankara Barosu Dergisi C 77 S 3 181-227.
- Kırca İ, Çelik F H ve Manavgat Ç, *Anonim Şirketler Hukuku* (Cilt 1, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 2013) (Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, Cilt 1).
- Kırca İ, Çelik F H ve Manavgat Ç, *Anonim Şirketler Hukuku* (Cilt 1, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 2016) (Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, Cilt 2/2).
- Korkut Ö, *6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı* (Karahan 2012).
- Moroğlu, *Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü* (8. Baskı, On İki Levha 2017).
- Önder F, 'Yargıtay Kararları Açısından Limited Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü' (2005) Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C 7 S 1 103-126.
- Özer I, *Türk ve Yabancı Hukuk Sistemlerinde Anonim Şirket Yöneticilerinin Mali Hakları* (Adalet 2013).
- Paslı A, 'Anonim/Limited Ortaklık Genel Kurul Toplantılarının 7244 sayılı Özel COVID-19 Kanunu Sonrasındaki Durumu: Sermaye Şirketlerindeki Ortakların Sağlığının Değeri Var mıdır?' (Ticaret Kanunu.Net, 20 Nisan 2020) (<http://www.ticaretkanunu.net/ali-pasli-anonim-limited-ortaklik-genel-kurul-toplantilarinin-7244-sayili-ozel-covid-19-kanunu-sonrasindaki-durumu-sermaye-sirketlerindeki-ortaklarin-sagliginin-degeri-var-midir/> E T 11 Mayıs 2020).
- Paslı A, 'COVID-19 Salgınının Anonim ve Limited Ortaklık Yıllık Olağan Genel Kurul Toplantılarına Etkisi: Güncel Koşullar Sürerken Genel Kurul Kararı Alınabilir Mi?' (Ticaret Kanunu.Net, 24 Mart 2020) (<http://www.ticaretkanunu.net/covid-19-salgininin-anonim-ve-limited-ortaklik-yillik-olagan-genel-kurul-toplantilarina-etkisi-guncel-kosullar-surerken-genel-kurul-karari-alinabilir-mi/> E T 11 Mayıs 2020).
- Pınar H, 'Şirketler Hukuku Açısından Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Rekabet İhlallerinden Dolayı Sorumluluğu' (2009) BATİDER C XXV S 4 369-405.
- Pınar H ve Türkoğlu Ö, 'Sermaye Şirketlerinin Öz Kaynaklarını Korumasına İlişkin COVID-19 Önlemleri' (Magna Hukuk, 20 Mayıs 2020) (<http://www.magnahukuk.com/sermaye-sirketlerinin-oz-kaynaklarini-korumasina-iliskin-covid-19-onlemleri/> E T 20 Mayıs 2020).
- Poroy R, Tekinalp Ü ve Çamoğlu E, *Ortaklıklar Hukuku I* (Güncellenmiş, Yeniden Yazılmış 14. Bası, Vedat 2019).
- Pulaşlı H, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar* (Adalet 2020).
- Pulaşlı H, 'Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Sakatlığı ve Müeyyidesi' (2013) Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C XVII S 1-2 885-898 (Pulaşlı Genel Kurul Kararları).
- Pulaşlı H, 'Anonim Şirket Yöneticilerinin Haksız Yere Aldıkları Kazanç Payı ve Diğer Edimleri İade Yükümlüğünün Türk ve İsviçre Hukuku Perspektifinden Değerlendirilmesi' *Prof. Dr. Hikmet Sami Türk'e Armağan* (Turhan 2017) (Pulaşlı İade Yükümlüğü).
- Sağlam F, *Temel Hakların Sınırlanması ve Özünü* (AÜSBF yayını 1982).
- Tandoğan H, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri* (Cilt 2, Vedat 2010).
- Tekinalp Ü, 'Sermayenin Korunması İlkesi' *Prof. Dr. Rona Serozan'a Armağan* Cilt 2 (Oniki Levha 2010) 1681-1699 (Tekinalp Sermayenin Korunması).
- Tekinalp Ü, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku* (Değişiklikler ve İkincil Düzenlemelerle Güncellenştirilmiş 4. Bası, Vedat 2015).
- Üçışık G ve Çelik A, *Anonim Ortaklıkta Finansal Tablolar Yedek Akçeler ve Kar Dağıtımı* (On İki Levha 2018)

Yanlı V, 'Kâr Payı Avansı Dağıtımı Hakkındaki Düzenleme (Sermaye Piyasası Kanunu'na Tabi Olmayan Şirketlerde' (2014) *Türk Ticaret Kanunu'na İlişkin İkincil Mevzuatın Değerlendirilmesi Sempozyumu* 13-15 (*Yanlı Kâr Payı Avansı*).

Yanlı V, 'Yeni Ticaret Kanunu ve Anonim Şirketlerde Kâr Dağıtımı' (Mart 2014) *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* C 30 S 1 5-32.

Yanlı V, 'Yönetim Kurulu Üyelerine Sağlanacak Mali Haklar İle İlgili Bazı Değerlendirmeler' (2017) *BATIDER*, C 33 45-69 (*Yanlı Mali Haklar*).

Yüksel M, 'Temel Hakların Sınırlandırılması ve Ölçülülük' (2017) *SDÜHFD* C 7 S 1 3-74.